

A magyarországi neopogány közösségek és a COVID

Jelige: NAP007

A pályamunka lezárásának ideje: 2022.10.27.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
Tudományos áttekintés, fogalmak tisztázása	6
Új vallási mozgalmak.....	6
Új vallási mozgalmak csoportosítási lehetőségei.....	7
Pogányság, neopogányság, etnopogányság.....	7
Neopogányság és ezotéria	9
Összeesküvés-elméletek.....	10
Kutatási kérdés és hipotézisek.....	10
Kutatási módszer	11
Kutatásom korlátai	13
Napvallás.....	14
Története.....	14
Hitvilág.....	15
Hitélet.....	15
Viszonyuk a tudományokhoz és a COVID-hoz	17
Interjúk	19
Kovács-Magyar András Szellemi Iskolája	21
Története.....	21
Világkép, hitvallás.....	23
Hitélet.....	25
Viszonyuk a tudományokhoz és a COVID-hoz	26
Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyháza	30
Története.....	30
Hitvilág.....	31
Hitélet.....	32
Viszonyuk a tudományokhoz és a COVID-hoz	32
Interjúk	33
Eredmények.....	35
A napvallásról.....	35
A Szellemi Iskoláról.....	35

A Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyházáról.....	35
Általános megállapítások:	36
Összegzés	37
Bibliográfia.....	38
Felhasznált videók jegyzéke.....	40
Képek jegyzéke	41
Függelék	46

Bevezetés

A koronavírus-járvány immár csaknem két és fél éve határozza meg az életünket, következményeit pedig még ma sem láthatjuk át teljesen. Megjelenése óta rengeteget változott a minket körülvevő világ, és vele az emberek is. Mivel pedig a vallás célja – többek között – az élet „nagy” kérdéseire választ adni, adódik a kérdés, hogy miként viszonyulnak a különböző vallási közösségek és követőik a COVID-időszakhoz. Dolgozatomban erre a kérdésre keresem a választ három neopogány közösség bemutatásán keresztül.

„A vallás egyes tevékenységeket tilt, másokat korlátoz, megint másokat pedig ösztönöz. Tehát amellet, hogy formálja az emberek életfilozófiáját, erős befolyást gyakorol a szokásaikra és a tevékenységeik mintáira.”¹ Nem véletlen, hogy az ENSZ² és a WHO³ is külön kiemelte a vallási vezetők szerepének fontosságát a COVID-járvány alatt – sok helyütt a korai időszakban kifejezetten a vallási csoportokon belül alakultak ki gócpontok, a tömeges összejöveteleknek, illetve a liturgikus szövegek és/vagy énekek közös előadásának köszönhetően, amik egy levegőben terjedő vírus esetén különösen kockázatosak⁴. Az ENSZ emellett létrehozta a Faith in the Frontline (legjobban talán a Hit az Élvonalban-nak fordítható) nevű aloldalát, ahol különböző vallások (pl. kereszténység, zsidóság, iszlám, szcientológia) állásfoglalásai és előírásai, illetve vallástól független cikkek érhetőek el⁵, a WHO pedig „COVID-19 kockázat-értékelési eszköz vallási tömegrendezvényekhez” címen publikált egy kiadványt, hogy segítsen meghatározni egy megrendezendő esemény várható kockázati szintjét, és tanácsokkal szolgáljon a megszervezésében – az aktuális ország korlátozásainak figyelembevételével. Amikre mindkét szervezet kérte a vallási vezetőket:

- Tartsák be az adott ország előírásait, korlátozásait, és erre buzdítsák híveiket is, kerüljék a fizikai kontaktust.
- Fokozottan ügyeljenek a közös terek tisztaságára, és hívják fel a hívek figyelmét is a személyes higiéné fontosságára.

¹ Park 3.p.

² 2020 tavaszán az ENSZ videokonferenciát szervezett számos vallási vezető részvételével, „A vallási vezetők súlyáról a COVID elleni harcban és az előírások betartásában” címmel:

<https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2020-05-12/remarks-role-of-religious-leaders-addressing-multiple-challenges-of-covid-19>

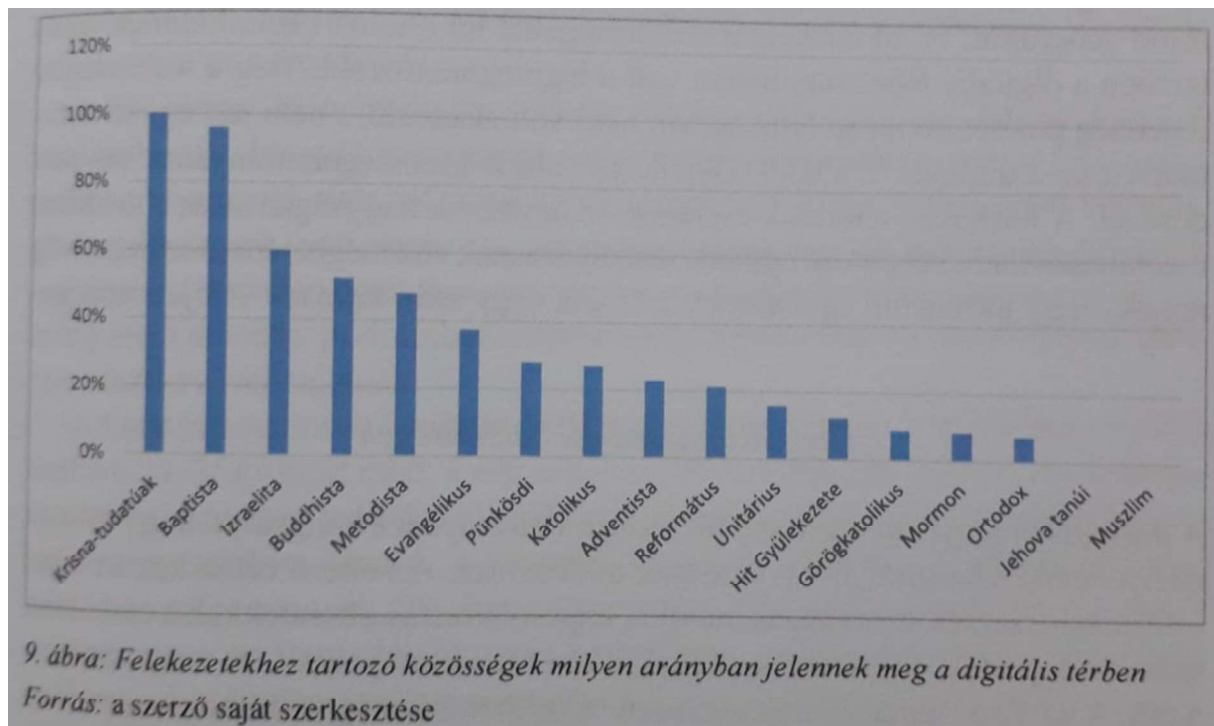
³ <https://www.who.int/publications/i/item/practical-considerations-and-recommendations-for-religious-leaders-and-faith-based-communities-in-the-context-of-covid-19>

⁴ Idler-Bernau-Zaras 2022

⁵ <https://www.unep.org/faith-frontline-covid19>

- Az esetleges tömegrendezvényeket (amennyiben nincsenek tiltva) kellő körültekintéssel rendezzék meg – amennyiben lehetséges, inkább használják a technikát.
- Figyeljenek a hívek mentális egészségére, ha pl. túlságosan lesújtják őket a hírek, valamint szólaljanak fel az erőszak, az idegengyűlölet és a kirekesztés ellen
- Informálják a híveket a COVID-járvánnyal kapcsolatban, és lépjenek fel az álhírek terjedése ellen.

Mivel a koronavírus-járvány következtében bevezetett lezárások és korlátozások alatt az internet használata az élet jóformán minden területén előtérbe került – Andok Mónika szavaival élve: „az emberek a fizikai bezártság hónapjaiban nemcsak kiépítették, de napi szinten belakták digitális társas világaikat – az osztálytermet, a nézőteret, az olvasóasztalt és a templomok padjait”⁶, így logikusnak tűnt megvizsgálni, hogy az adott közösségeknél hogyan változott ez a tendencia – mind egyéni, mind közösségi szinten. Ahogy Andok kutatásaiból kiderül, a MAVALLKA adatbázisa alapján a magyarországi kisebb felekezetek, egyházak között nagyobb a digitális felülettel is rendelkezők aránya, függetlenül attól, hogy régebbi, történelmi egyházhoz tartoznak, vagy csak néhány évtizede vannak jelen Magyarországon⁷:

Kép1: Felekezetekhez tartozó közösségek megjelenésének aránya a digitális térben, Andok 2022

⁶ Andok 2022 7.p.

⁷ Andok 2022 159.p., a kép uo.

Mivel a bevett egyházak mindig is láthatóbbak voltak és a kommunikációjuk is sokkal nyíltabb, így szerettem volna olyan közösségeket vizsgálni, amelyek kevésbé jelennek meg nyilvánosan, kevésbé ismertek, ennek ellenére aktív kommunikációt folytatnak. Így végül a neopogány mozgalmak vizsgálata mellett döntöttem. Igyekeztem olyan neopogány csoportokat keresni, ahol van közösség, így mindenképpen kell, hogy legyen látható reakció a részükről a COVID-járványra. Ezek a csoportok önmagukat egyházként definiálják, amit tiszteletben tartva ekként fogok rájuk hivatkozni, ennek ellenére egyházszociológiai szempontból sokkal inkább új vallási mozgalmakról beszélhetünk. A továbbiakban az említett fogalmakat szándékozom tisztázni.

Tudományos áttekintés, fogalmak tisztázása

Új vallási mozgalmak

De mit is értünk tulajdonképpen új vallási mozgalmak alatt? A fogalom pontos definíciójáról nincs egyetértés, David Barrett szerint⁸ azokat nevezhetjük „újnak”, amelyek a nyugati társadalmakban a második világháború után jelentek meg az adott kulturális környezetben, ám más szerzők inkább a 60-70-es években elterjedő mozgalmakat sorolják ide. Eileen Barker kiemeli, hogy azokat a vallási közösségeket tekinti új vallási mozgalomnak, amelyek jelenlegi formájukban a második világháború után váltak láthatóvá, illetve kezdték el működésüket – emellett az 50-es éveket is megjelöli e mozgalmak kezdőpontjaként⁹. Számomra Barker meghatározása tűnik a legtalálóbbnak, miszerint az ilyen mozgalmak legtöbbje abban az értelemben vallási, hogy vallási vagy filozófiai világnézetet ajánlanak, illetve azt állítják magukról, hogy birtokában vannak azoknak az eszközöknek, amelyekkel az ember magasabb célokat, transzcendentális tudást, lelki megvilágosodást és igazi önmegvalósítást érhet el. A mozgalom szociológiai értelemben bizonyos célokért küzdő emberek olyan, rendszerint laza közössége egy társadalmon vagy nagyobb közösségen belül, amely még nem intézményesült. Bár ez nem teljesen fedi az adott közösségeket – például egy részük intézményesült formában létezik -, a szociológusok inkább a 60-70-es években elterjedt „szekták” és „kultuszok” helyett a szemantikailag kevésbé terhelt terminust választották, mára pedig már annyira elterjedt, hogy zavaró lenne más fogalom használata¹⁰.

⁸ Török Péter idézi in: És (a)mikor destruktívak? 2007 17.p.

⁹ Török 2007 17.p., Barker 145.p.

¹⁰ Török 2007 21-24.p.

Új vallási mozgalmak csoportosítási lehetőségei

Az új vallási mozgalmak kapcsán Török négyféle csoportosítási rendszert említ: elsőként a világhoz való viszonyulás szerint (Wallis 1984) egy közösség lehet a világot elutasító, helyeslő/elfogadó, vagy a világhoz alkalmazkodó. A második tipológiában a tagok erkölcsi felelősségérzete szerint (Bird) az egyén besorolható a vakbuzgó, avagy fanatikus rajongó, a tanítvány, vagy a tanonc/inas kategóriába. Megemlíti még Anthony és Robbins rendszerét is, amely szerint a mozgalom lehet dualista (erkölcsi abszolutizmus, fundamentalista beállítottság) vagy monista (egységes világegyetem, mindenki az egész része). A harmadik tipológia Lofland és Richardson rendszere, ami a vallási entitások gazdasági-működési, és a testületiség szintjét vizsgálja: azt a szintet, amellyel a közösség tagjai „a közös, általuk értékesnek vallott értékeket és a rájuk épült közösségi életet terjesztik, illetve részt vesznek benne”: szintjei a klinika, kongregáció, közösség, alakulat és kolónia. Végezetül James Beckford (1985) az entitások csoportosítását vizsgálja aszerint, hogy milyen a viszonya az egyénnek a csoporton kívüliekhez, illetve a tagokhoz (külső: menedékhely, revitalizáló és mentesítő, belső: fanatikus rajongó, szakértő, kliens, patrónus és aposztata).¹¹ A választott közösségeket ezen modellek mentén kísérlem meg besorolni, és következtetéseket levonni a COVID-járványra adott reakciójuk fényében.

Pogányság, neopogányság, etnopogányság

A következő, amit tisztáznunk kell, a neopogányság vagy újpogányság fogalma. A pogány szó eredeti jelentése „vidéki”, ám általában azokra használják, akik nem tartoznak a zsidó, keresztény vagy muszlim felekezetekhez – Strmiska szerint emellett egyfajta „nem vallásos, vagy másként vallásos” értelmezés is társul hozzá.¹² Az újpogányok magukat kereszténység előtti istenek és istennők tisztelőiként definiálják, hitüket rekonstruált vagy újonnan alkotott szertartások révén gyakorolják. Leggyakrabban természetimádókként írják le magukat, és általában egy istenpárt tisztelnek. Vallásuk nem centralizált, számtalan kisebb entitás, „tradíció” alakult ki a 20. század folyamán.¹³

Amíg azonban a neopogányság nemzetközi definíciója magában foglalja a tudatos ökológiai gondolkodást, a szexualitás- és a gender vonatkozások újraértékelését és a pluralizmust, mint vezérelvet, a közép-kelet európai neopogány közösségek esetében a fő szervezőelvnek az etnicitás tűnik.¹⁴ Povedák István szerint „az újpogány orientáció régióinkban jelentős részben nem a vallási megújulás folyamatának részeként jelentkezett elsősorban, hanem sokkal inkább

¹¹ Török 2008 18-25.p.

¹² Strmiska 4.p.

¹³ Lewis 514-515.p.

¹⁴ Szilárdi 2014 11.p.

a nemzeti identitás és nemzeti kultúra poszt-szocialista rekonstrukciójához kötődik, annak gyakorlatilag vallási dimenzióját testesíti meg.¹⁵ Szilárdi Réka tanulmányában leírja, hogy ezek a közösségek arra törekszenek, hogy plauzibilis egységbe ötvözzék a nyelvi-, nemzeti-, vallási- és esetlegesen politikai identitásformákat¹⁶. Elmondása alapján az általa vizsgált entitások kisebbségi magatartást mutatnak, és Hans Kohn az eltérő nemzetfejlődés koncepciója alapján megkülönbözteti a nyugati típusú nacionalizmust, amire a pluralizmus és demokrácia, polgári, önkéntes konstrukció a jellemzőek, valamint a keleti típusút, mely irracionális, etnikai és kulturális alapú, és a történeti közösség etnokulturális kifejeződése. Hubbes tanulmányában megjelenik az etno-pogány kifejezés is, amit olyan kultúra-függő, népi, nemzeti jellegű rekonstrukciós vallási mozgalmakra alkalmaz, amelyek sajátosan népi jellegűek, ám nem a népi vallásosság jegyében, hanem inkább etnikai értelemben, mivel a céljuk valamilyen vélt vagy valós, kereszténység előtti ősvallás felélesztése.¹⁷ Ezek a csoportok erősen etnocentrikusak, időnként etnikai felsőbbrendűséggel vagy elsőbbséggel, emiatt az ellenállás és a szubverzivitás is jellemző a diskurzusaikra, azaz a domináns politikai, tudományos, egyházi vallási tanok, meggyőződések, szabályok hitelességének megkérdőjelezése, és az azokkal való verbális szembeszegülés¹⁸. Ez a fajta neopogányság főleg Kelet-Közép Európában jellemző, a különbségeket az alábbi táblázat összegzi¹⁹:

	Nugati újpogányság	Keleti új(etno-)pogányság
Példák	wicca, druidizmus, ásatrú, romuva	magyar táltoshit
Szellemiség	liberális, természetközpontú, feminista irányultság	kirekesztőbb, konzervatívabb, nacionalistább, radikálisan jobboldali beállítottság
Vallásos öntudat	pogánynak vallja magát	elutasítja a (megbélyegző) pogány kifejezést, esetleg pl. kereszténynek vallja magát

Ahogy azt Povedák István és Szilárdi Réka tanulmánykötetük elején megfogalmazták: „A rendszerváltást követő vallási turbulenciában megjelenő identitáskonstrukciós igények

¹⁵ Povedák 2014 55.p.

¹⁶ Szilárdi 2014 11.p.

¹⁷ Hubbes 2014 37.p.

¹⁸ Uo. 38.p.

¹⁹ Hubbes tanulmánya alapján készített saját összeállítás

meglehetősen heterogén képet mutatnak, van azonban egy jól körülhatárolható jelenség-együttes, amelyben a vallási és nemzeti önmeghatározás összefonódik. Ez az összefonódás, jóllehet a vallási tartalmakat tekintve diverzitást mutat, a mögötte tetten érhető mozgatórugók és tartalmak azonban mintha hasonlóak lennének. Úgy tűnik, hogy alulról induló aktivitásként immár intézményesülni látszik egy, az akadémiai tudományosságtól függetlenül szerveződő mozgalom, amely alternatív módon tekint a magyarság múltjára, történelmének egyes szegmenseire, újraértelmezi legfontosabb történelmi szereplőinek tetteit, mítoszait, hagyományait és a legjelentősebb nemzeti szimbólumok jelentéstartalmát.”²⁰ Ennek egyik megjelenési formája például a Pilis és a pálosok kapcsolatának misztifikálása²¹, új legendák megjelenése és ezek következtében a térség szent helyé való átlényegülése, amelynek megnyilvánulási formáját az egyes egyházak fejezetei alatt fogom ismertetni.

Neopogányság és ezotéria

Bár vallástudományi szempontból megkülönböztetjük egymástól a neopogány és a New Age mozgalmakat, mégis van pár közös pontjuk a gyógyítás modern értelmezésével kapcsolatban, amit Kis-Halas Judit szerint fontos kiemelni: tanulmányában azt írja, hogy eme közös pontok megmutatják a kortárs vallásosság rendkívüli sokszínűségét, az osztályozásuk, besorolásuk nehézségét, illetve a fenti két irányzat közötti kapcsolatot és áthallásokat²².

A következőket emeli ki közös pontként: mindkettő „feltételezi az univerzumot szervező, rejtett összefüggéseket; elfogadja, hogy az univerzum megismerésének számos, egymással azonos értékű módja van; végezetül pedig hangsúlyozza, hogy az ezoterikus megismerés / a „Tudás” megszerzésének leghitelesebb módja a beavatás és a tanulás útján szerzett egyéni tapasztalat, amely egyúttal az egyén fejlődéséhez, kiteljesedéséhez vezet.”²³ A két irányzat közötti különbségként említi, hogy a new age vallásosságában rendkívül hangsúlyos az egyéni vallásgyakorlás, ugyanakkor a remitologizálás, a „múlt és az ősiség legitimációs alapként történő felértékelése” inkább a neopogányság egyes irányzataira jellemző.

Tanulmányában a szellemsebészet (pszichotronika) és a táltos masszázis példáján magyarázza el az energetikai gyógyászat eszmei hátterét, amelyet a kvantumfizika, kvantummechanika és részecskefizika kutatási eredményeiből származtatnak: elképzelésük szerint a világegyetem apró részecskékből áll, ezek mozgása energiát termelnek, amelynek áramlása a lét alapja. Ha azonban egy élőlény energia-felvételében vagy -leadásában zavar keletkezik, az rontja az életminőségét, valamint az univerzumot is befolyásolhatja (és viszont, a kozmoszban történő

²⁰ Sámán sámán hátán (előszó) 9.p.

²¹ A Pilis-Pálos újmitológia kialakulásáról lásd Povedák 2015 711-724.p.

²² Kis-Halas 2014 129.p.

²³ Uo. 130.p.

változások befolyással lehetnek az egyénre)²⁴. „A New Age spiritualitás kontextusában az egészség-betegség relációk az állandó gyógyítás / gyógyulás = jobbítás-fejlődés metaforájában ragadhatók meg. Az egyén sohasem csak önmagát kezeli / kezelteti, hanem – annak szerves részeként –, egyúttal a világmindenség egészét gyógyítja, s visszaállítja a felborult rendet.”²⁵

Összeesküvés-elméletek

Van azonban egy másik jelenség, amit meg kell említenünk az alternatív tudományossággal kapcsolatban, ez pedig az összeesküvés-elméletek kialakulása. Kapitány Ágnes és Gábor ezt a következőképpen fogalmazták meg: „Összeesküvés-elméletek általában olyankor keletkeznek, amikor a társadalmi lét valódi mozgatóerői nem látszanak világosan. Amikor az emberek érzik, hogy a dolgok bonyolultabbak annál, mint ahogy látszanak, de mégis szeretnének rájuk magyarázatot kapni.”²⁶ Az emberek igénylik a magyarázatot – például egy legyőzhetetlen betegség, vagy megmagyarázhatatlan társadalmi változások esetén – és ha nincs, maradnak az ősi magyarázatok: a mágia, az emberi akarat. „Összeesküvés-elméletek általában olyankor keletkeznek, amikor elvész a bizalom a társadalom látható irányítóival, politikai vezetőivel szemben; nem hisznek nekik többé; és ráadásul elvész a bizalom a társadalom professzionális értelmezőivel, magyarázóival, a társadalomtudományok hivatalos szakértőivel szemben is.”²⁷ Mint később látni fogjuk, a koronavírus-járvány alatt – a kormányok sokszor ellentétes kommunikációja és a tudósok gyakran bizonytalan állításai következtében – tetten érhető ez a tendencia a tudomány egyes területeivel amúgy is bizalmatlanabb közösségek körében.

Kutatási kérdés és hipotézisek

Mivel az új vallási mozgalmak viszonylag kevesebb ideje léteznek ebben a formában, fennállásuk során jóval kevesebb krízishelyzettel kellett szembenézniük, mint a történelmi egyházaknak. A COVID-járvány kitörése pedig olyan időszak volt, amikor az emberekben nőtt a félelem és a bizonytalanság, így hajlamosabbak voltak a felmerülő nehézségekre, kérdésekre a válaszokat a vallásban (vagy például az összeesküvés-elméletekben) keresni. Kutatásomban ezért a következő kérdéseket tettem fel:

1. Mit gondol a közösség a koronavírusról általában: mit gondolnak az eredetéről, létezik-e tulajdonképpen, tényleg vírus-e, vagy valami más?

²⁴ Uo. 131.p.

²⁵ Uo. 132.p.

²⁶ Kapitány-Kapitány 2018 30.p.

²⁷ Uo. 31.p.

2. Hogyan éltek meg az elmúlt időszakot (a járvány kitörésétől 2022 nyaráig) egyénileg és közösségként? Volt-e személyes érintettségük, esetleg közösségként (elkapták-e)?
3. Mit gondolnak a vírus elleni védekezésről, a megelőzésről és a védőoltásról?
4. Hozott-e bármilyen változást – rövid vagy hosszú távon – az életükbe a közösség, illetve az egyház szintjén: változott-e szignifikánsan a közösség létszáma, a liturgia, a szertartások?
5. Mi a véleményük a médiáról és a kommunikációról a COVID-dal kapcsolatban?

Az egyik hipotézisem az volt, hogy azok a mozgalmak, amelyek rendszeresen tartanak vallási eseményeket a közösség tagjainak, esetleg végeznek missziós tevékenységet is, mindenképpen reagálni fognak a járvány kitörésére – ennek mértéke függ attól is, hogy az adott közösség mennyire nyitott a külvilág felé (a Beckford-féle revitalizáló és mentesítő modellek), illetve az (általában karizmatikus) vezetőitől is.

A második hipotézisem az volt, hogy a kelet-európai típusú etno-pogány közösségek – a fentebb vázolt sajátosságaik miatt – hajlamosabbak lesznek, ha nem is szembeszegülni, de legalábbis megkérdőjelezni az állam és az egészségügyi szervezetek által közzétett előírásokat és javaslatokat, míg a nyugati típusú újpogány mozgalmaknál kevésbé fog jelentkezni ilyen megnyilvánulás. Emellett pedig feltételeztem, hogy valamilyen szinten összeesküvés-elméletek, áltudományok is meg fognak jelenni egyes közösségek kommunikációjában.

Végezetül pedig feltételeztem, hogy egy ilyen horderejű változás, amit a COVID megjelenése hozott az emberek életébe, többeket fog a vallások felé fordítani, hogy válaszokat találjanak az őket foglalkoztató kérdésekre.

Kutatási módszer

Kutatásomban szerettem volna egy, a lehetőségekhez képest, átfogóbb képet adni a kiválasztott közösségekről, emiatt végül két részből építettem fel a kutatást: személyes interjúk felvételét, valamint a közösségek 2020-2022 közötti internetes tevékenységének áttekintését választottam módszerként. Hogy minél teljesebb képet kapjak, emellett részt vettem néhány közösség online és személyesen megtartott vallási eseményén is. Szándékomban állt mind nyugati, mind keleti típusú etno-pogány közösséget vizsgálni, ezért első körben a napvallást, a Kovács-Magyar András-féle Szellemi Iskolát, a Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyházát és az Ősmagyar Egyházat választottam ki, azonban utóbbinak nincs látható közössége (ennek oka, Szilágyi-Szilárdi szerint, valószínűleg az, hogy az egyház központja Los Angelesben található, vezetője pedig az év nagyobbik részét odakint tölti²⁸).

²⁸ Szilágyi-Szilárdi 74.p.

Sem a hivatalos honlapjukon, sem a Facebook oldalukon nem található semmilyen utalás a COVID-ra, emellett 2022 júniusáig semmilyen nyilvános esemény nem volt meghirdetve (az e-mailes megkereséseimre sem reagáltak), így ezt az irányzatot kutatásom empirikus részéből ki kellett zárnom.

A téma összetettsége miatt úgy éreztem, hogy egy kvantitatív elemzés, például kérdőív kitöltése során a módszer kötöttsége miatt csak nagyon kevés adathoz jutnék hozzá – ráadásul, mivel a célcsoportom kisebb közösségekből áll, kérdéses, hogy sikerülne-e elegendő számú kitöltőt szerezni, hogy az eredmény kiértékelhető legyen²⁹. A kvalitatív kutatás azonban alkalmasabb arra, hogy mélyebb betekintést nyerjünk az egyes csoportok és egyének tapasztalataiba a vizsgált időszakban, emiatt a humán tudományok terén sokkal elterjedtebb³⁰. Szándékomban állt mind a közösségek tagjaival (követőivel), mind a beavatottakkal és a vallási vezetőkkel is interjút készíteni, olyanokkal, akik az egyházi hierarchia különböző fokain helyezkednek el, emellett legalább 3 éve tagjai az adott közösségnek, így van viszonyítási alapjuk a COVID-járvány kitörése előtről. Az adatokat végül félig kötött jellegű, strukturált interjú formájában vettem fel, átlagosan 45 perces beszélgetések formájában.

Mindenekelőtt az egyházi vezetőknek küldtem e-mailt³¹, amelyben felkértem őket a kutatásomban való részvételre, illetve engedélyt szerettem volna kérni tőlük, hogy lehetőség szerint egy nyilvános rendezvényükön személyesen is bemutatkozhasak, és a közösség többi tagját is megkérdezhessem (szándékom szerint 2-3 embert vallásonként és beavatottsági szintenként). Ez végül két egyház esetén sikerült, annak ellenére, hogy egyikük vezetője írásban nem válaszolt (csak amikor személyesen kerestem fel őket), másikuké pedig eredetileg nemleges választ adott (ami szintén személyes megkeresés alkalmával változott meg).

Interjúalanyaimat előre tájékoztattam, hogy bármikor megszakíthatják az interjút, illetve nem kötelező a kérdésekre válaszolniuk. Engedélyüket kértem, hogy a beszélgetésről hangfelvételt készítsék, így jegyzetelés helyett jobban oda tudtam figyelni a beszélgetésre. Természetesen a felvételeket a leirat elkészülte után töröltem, nevüket pedig a dolgozatomban megváltoztattam.

Az interjú-beszélgetéseket igyekeztem a következő módon strukturálni: legelőször az interjúalany háttéréről szerettem volna megtudni pár alapadatot: mióta tagja a közösségnek, mennyi ideje tölti be az adott pozíciót/tisztséget a közösségen belül. Ezután az illető

²⁹ Mason 48.p.

³⁰ Stokes 13.p.

³¹ Lásd: 1. függelék

személyes tapasztalataira és véleményére voltam kíváncsi magáról a vírusról és a járvány(helyzet)ről, milyen hatással volt őrá, illetve közvetlen környezetére, milyen reakciót váltott ki belőle (védekezés, megelőzés), és hogyan segített neki a vallása ebben az időszakban. Megkérdeztem továbbá, hogy tudomása, véleménye szerint milyen hatással volt ez az időszak az egyházakra, illetve magára a közösségre – hogyan változott a közösség összetétele, valamint az érdeklődőké, változott-e a liturgia (akár rövid, akár hosszú távon) és hogyan. Végül pedig arra is rákérdeztem, hogy mi az illető véleménye a médiában megjelent hírekről a COVID-időszakban, illetve, hogy ő milyen forrásokból szokott tájékozódni. Az interjúkérdések a függelékben találhatóak³².

Mivel a koronavírus-járvány következtében az internet szerepe kulcsfontosságúvá vált az emberek és közösségek életében, az interjú vizsgálat kiegészítéseként kutatásom második részében a közösségek internetes tevékenységét elemeztem. Mindehhez az egyházak hivatalos honlapjait, Facebook oldalát, illetve – amennyiben rendelkeznek vele – YouTube csatornáit tanulmányoztam. Legelsőként arra a kérdésre kerestem a választ, hogy az adott egyház miként reagált a COVID-járvány megjelenésére, egyáltalán megjelent-e a kommunikációjában a vírus és az emiatt életbe lépő korlátozások, és ha igen, milyen formában. Másfelől, amennyiben találtam a témával kapcsolatos írást, bejegyzést vagy hozzászólást, úgy szerettem volna megvizsgálni azok hangvételét (rendelkezés, figyelmeztetés, kérés), hangulatát (bizakodó, esetleg panaszkodó, lekicsinyli-e a veszély mértékét), és az ezekre adott reakciókat (pozitív vagy negatív fogadtatás). Végül arra kerestem a választ, hogy összességében ezek a megnyilvánulások és a személyes tapasztalataim (részvétel a rendezvényeiken, valamint az interjúk) alapján milyen képet mutat a közösségük viszonya a COVID-időszakhoz.

Kutatásom korlátai

Jelen kutatás kereibe csak az alábbi három kisebb irányzat vizsgálata fért bele mind időben, mind pedig terjedelemben. Ebből a három egyházból csak kettő tagjaival készültek személyes interjúk, ahol szerencsére olyan tagokkal beszélgettem, akik sok éve követői az egyháznak, ám a vallási vezetőkkel nem sikerült interjút készítenem.

Szeretném leszögezni, hogy kutatásom célja volt bepillantást nyerni ezen közösségek COVID-hoz való viszonyába, ám eredményei nem általánosíthatóak (pl. kutatásom nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy járvány előtt milyen véleménnyel voltak a közösségek a magyar államról vagy az „akadémiai” tudományosságról).

³² Lásd: 2. függelék

Dolgozatomban szándékom szerint igyekeztem éreztetni a tudomány álláspontját annak határmezsgyéjén mozgó, vagy áltudományos állítások esetén lehetőleg anélkül, hogy ezzel kritikát fogalmaznék meg az egyes közösségek hitvilágával szemben, vagy hogy a dolgozatomba a kelleténél több értékítéletet vittem volna.

Végezetül pedig szeretném leszögezni, hogy a dolgozatban a koronavírusról megfogalmazott bármilyen esetleges szubjektív viszonyulás teljes mértékben a saját véleményem. A kutatásból semmiféle anyagi hasznom nem származott, semmilyen anyagi juttatást nem kaptam.

Napvallás

Története

A napvallás egy etnopogány új vallási mozgalom, amely egyszerre épít az ősmagyar és az ősi egyiptomi vallás bizonyos mozzanataira, ám emellett különböző ezoterikus és new age elemeket is tartalmaz³³. A világhoz való viszonya alapján (Wallis) leginkább a világot helyeslő modell illik a mozgalomra, mert bár hangsúlyt fektetnek a lelki fejlődésre, ám nem hiszik, hogy az önmegvalósításhoz el kellene zárkozniuk a külvilágtól; Lofland és Richardson besorolása szerint pedig kongregáció, mivel a tanok átadásán kívül gondot fordít a tagok közösségi életére, de pl. materiális igényeikkel nem foglalkozik. Beckford tipológiája szerint mentesítő típusba sorolható, ugyanis a közösség célja a káros hatásoktól (például az ego-tól) mentesíteni tagjaikat, hogy megvalósíthassák belső lehetőségeiket, elérjék a beteljesülést. Elődjét, A Fény Lovagjainak és Testvériségének Egyházát hivatalosan 2000 májusában jegyezték be egyházként, ám ez a 2011-ben hozott vallási törvény értelmében megszűnt (vezetője Horváth Zoltán volt, aki Száraz Györggyel együtt alapította). Ezután alakult meg a napvallás, mint vallási tevékenységet végző egyesület, az elnöke Száraz György³⁴. Ő magát nem látónak, hanem a lelki tudás őrzőjének tekinti, és hivatásának tartja a napvallás által képviselt „objektív értékek” kutatását, képviselését és helyreállítását; szerény „reformernek”, akit a fennálló irányzatok nem fogadnak szívesen (csakúgy, mint Buddhát, Jézus Krisztust, a pálosokat vagy a táltosokat). Rendszeres előadásai és tanításai mellett már számos könyve is megjelent, ezek e-book és hangoskönyv formában is elérhetőek, emellett Facebook oldalán, blogján és Youtube-csatornáján is rendszeresen tesz közzé új tartalmakat – a járványidőszak

³³ Például a meditáció keleti elem, az Engram oldás pedig a szcientológiából átvett terminus.

³⁴ A honlapjukon Horváth Zoltán mint Száraz György mentora szerepel, Beckford besorolása alapján pozícióját a patrónus kategória érzékelteti a legjobban. <https://napvallas.hu/szaraz-gyorgy/>

kezdetén, a lezárások alatt több érdeklődő itt ismerkedett meg először Száraz György és Horváth Zoltán munkáival³⁵.

Hitvilág

A napvallás monoteista vallás, a Teremtő Istent, Teremtő Tudatot tiszteli, a vele kialakított viszony és a bennünk rejlő isteni lélek ápolását tartja a fő célkitűzésének. Emellett viszont hitrendszerük Félistenek, akik a sors helytartói, Szeráfok, Főangyalok, Lokik (angyali entitások) és számos egyéb lénycsoport létezését is hirdeti, akikkel különböző szertartások során kapcsolatba léphetnek és segítségüket, áldásukat, támogatásukat kérhetik. Ezeken kívül a szellemvilág további lényeit, túlvilág(ok)at, más szellemi világokat is számontartanak.³⁶

Szintén fontosnak tartják a magyarság lelkiületének felélesztését, amely az isteni igazság képviselője, hiszen a magyarság „egy mágikus papi szervezet”, szakrális magokat őriz, amelyek kibontakoztatásával a világot jobbra tehetjük és átvezethetjük az emberiséget egy új, harmonikusabb korszakba. Ezért kell megtanulnunk emlékezni, feléleszteni magunkban a bennünk rejlő lelki erőket, ami által megtalálhatjuk a magunk igazságait, és eljuthatunk valódi Önmagunkhoz, az igazi Forráshoz, Istenhez.³⁷

A Fényben Élők, azaz a vallás követői saját, spirituális megtapasztalás útján alakíthatják ki személyes hitüket, ezekből fakadnak valódi ismereteik és tudásuk az „előre gyártott, dogmatikus, emberek által kanonizált könyvek szépen kimunkált passzusai és parancsolatai” helyett.³⁸ Az érdeklődők a 9 alapbeavatás megszerzése után számítanak Fényben Élőnek, ez egyfajta tanuló szint, utána újabb 9 avatás után a „fénnel eggyé válás” szintjére léphetnek, majd ismét 9 után elérik a „határtalanság állapotát”, amely szinten az egyén már egómentes³⁹, nincsenek kötelékei és boldogan, harmóniában éli az életét⁴⁰.

Hitélet

Főbb ünnepnapjaik a napfordulókon kívül a Téli Szer-napok (február 1-4.) és az Egyiptomi új esztendő (július 19. és környéke), de számos egyéb szer-napot is tartanak (pl. Dór Lélektisztító szertartás, Ősi magyar lélektisztítás a tűz erejével vagy Szent Sólyom szertartása), amiken az érdeklődőket is szívesen látják. A legtöbb eseményük elsősorban a

³⁵ A 2020-as Mahat, Tahat, Merkaba szertartások résztvevőinek elmondásai alapján

³⁶ <https://napvallas.hu/hitvallas/>

³⁷ Horváth-Száraz 2017 14-5.p.

³⁸ <https://napvallas.hu/hitvallas/>

³⁹ „az ego nem más, mint felső, isteni Énünk kicsiny és torz vetülete, amely önmagát Istentől különálló lényként fogja fel és érzékeli.” Horváth-Száraz 2017 43.p. Véleményük szerint az egó illúzióban tartja az embert, a világot „fekete-fehéren” látja, nem képes az egység szemléletre, csapongó és akadályoz a tisztánlátásban, ezért fejlesztenünk kell, hogy a lelki fejlődésben a segítségünkre legyen.

<https://napvallas.hu/programok/egomentesito-kurzus/>

⁴⁰ Horváth-Száraz 2017 24-25.p.

Dunakeszin található Naptemplomukban kerül megrendezésre – pl. a szombati istentiszteletek, vallási ünnepek (szernapok), képzések és töltődések⁴¹ –, ám gyakran zarándokolnak külső helyszínekre, ősi szent helyekre is: évente ellátogatnak Egyiptomba, belföldön pedig „pálos kolostorok, titkos beavató helyek, angyali erőterek, égi kapuk és egyéb nagy energiájú helyek” szerepelnek a programjaikban.⁴² Rendezvényeik fizetősek, az összeget a templom fenntartására fordítják⁴³. A nagyobb vallási ünnepeken kötelező a fehér ruházat, az istentiszteleteken a papnők fehér felsőben vesznek részt, de ez a hívőknek opcionális.

Az istentisztelet általában két fő részből áll: az első részben vannak a közös szertartások, amikor Száraz György, majd a papnők egyesével ismertetik a rítusukat, és elmondják a szent szövegeket – ezeket időnként a hívek megismétlik –, ezalatt mindenki a több sorban elhelyezett székeken ül és a megfelelő részeknél követi az utasításait. Ezek a szertartások tartalmazznak többek között ősmagyar (pl. a magyarság nemzetkarmájának tisztítása), óegyiptomi (pl. Neftüsz, Hathor, Iszet/Ízisz és Uszir/Ozirisz, a Ká-lélek tisztítása), és angyalokhoz szóló (Rafael, Gábiel, Ariel) fohászokat, szereket is, de megjelennek különböző csakratisztító szertartások is csakúgy, mint áldáskérés a Sorstól, Teremtőtől, a Mindenség Urától.⁴⁴ A második részben végzik a kb. 8 egyéni szertartást, amikor mindenki feláll, a székek kikerülnek a fal mellé, és a közösség vezetője és a papnők a terem négy különböző pontján helyezkednek el, ahol a hívek egyesével odajárulhatnak és részesülhetnek az áldásokból.⁴⁵

Vannak egyénileg, otthon is végezhető szertartások, önfejlesztő gyakorlatok és meditációk is, melyek gyakorlásával az egyén elősegítheti saját fejlődését (ám nem helyettesítik a személyesen, az egyház rendezvényein végzett szertartásokat).⁴⁶ Ezekhez a szertartásokhoz leggyakrabban a következő kellékeket használják: szimbólumok⁴⁷, gyertya, víz, ásványok, füstölő, só.

⁴¹ „A Szer-tüzeken keresztül ilyenkor az aktuális időszak legjelentősebb támogató spirituális energiáiból töltődünk. Ezek magas rezgésű, magas minőségű és a magyarság identitását erősítő, az ősök szellemével való összekapcsolódást támogató és az Öregisten áldását közvetítő égi energiákból állnak.”

<https://napvallas.hu/milyen-unnepnapok-vannak-a-napvallasban/>

⁴² <https://napvallas.hu/hitelet/>

⁴³ 2022 nyarán az istentiszteleten való részvétel 1.500 Ft alkalmanként, a Mahat-Tahat szertartások 2020-ban 10-10.000 Ft-ba, a Merkaba szertartások 2-2.000 forintba kerültek

⁴⁴ Személyes és online részvétel alapján, 2022 tavasz-nyár

⁴⁵ Személyes részvétel alapján, 2022 nyár

⁴⁶ Száraz György Youtube oldalán elérhetőek meditációs hanganyagok, valamint A magyarok beavatása című könyvben számtalan szertartás leírása

⁴⁷ rajzolatukat és elkészítésük menetét A magyarok beavatása könyv részletesen ismerteti, lásd Kép2

Viszonyuk a tudományokhoz és a COVID-hoz

A napvallás alapvetően nem tudományellenes, Száraz György szavaival élve magukat ébredezőknek, „igazságkeresőknek” tartják, akik a realitás talaján állnak⁴⁸, és a tudományok felismeréseit és eredményeit integrálják, hiszen hozzátartoznak a Nagy Egészhez⁴⁹. Videóiban és írásaiban a vallás vezetője ritkán foglal határozottan állást, inkább felsorolja mind a tudományos, mind az ezoterikus vagy konteó (összeesküvés-elmélet)-hívők álláspontját, ám mindenféle súlyozás nélkül, hogy mindenki eldönthesse magának, miben hisz. Ez interjúalanyaim és az általam megkérdezett hívek és érdeklődők számára rendkívül fontos, hogy a napvallásban „semmi se kötelező”, a személyes vallásgyakorlás mikéntje nincs szigorú szabályokhoz kötve (emellett a hívők megőrizhetik és gyakorolhatják az eddigi hitüket is⁵⁰), ettől is tartják „olyan emberinek”.⁵¹

Száraz György szerint az ezotéria és az összeesküvés-elméletek is jót akarnak az embereknek, éppen ezért ideje összehozni, kibékíteni őket: „A spiritualításban és az összeesküvések leleplezésében az a közös, hogy az emberek felett hatalmat gyakorló sötét erőket szeretnék hatástalanítani.” – az egyik kívülről, a másik belülről, a szellemi-lelki oldalról kísérli ezt meg, de végeredményben ugyanazt akarják.⁵²

A COVID-járvány kitörése óta Száraz György még fontosabbnak tartja, hogy az embereknek olyan információkat és energiákat közvetítsen, amely segít alkalmazkodni a Nagy Változásokhoz, valamint önmaguk fejlesztésében.⁵³ Ennek megfelelően a COVID-19 vírus kialakulásáról 2020 márciusában két, 45-47 perces videót jelentetett meg, amelyeknek „*célja a sokkhatás és pánikhangulat elkerülése, tárgyilagosan bemutatni, több aspektusát megvizsgálni „az igazságkeresés jegyében”.*” Ezekben összesen nagyjából 22 percben ismerteti a „hivatalos” tudnivalókat a vírus terjedéséről, ám „a tudomány olvasata” után ugyanolyan komolysággal sorolja fel a vírus származásáról szóló (összeesküvés-)elméleteket nagyjából 57 percben (hibrid hadviselés, biológiai fegyver, nagyhatalmak érdekei); végül az utolsó 10 percben a zárógondolatait, miszerint a fő veszélyforrás nem csak a vírusban, de az emberi szándékokban is kereshető, és éppen itt az ideje, hogy eddigi gondolkodási és viselkedési mintáinkat átgondoljuk, átformáljuk, és felhívja a figyelmet a tájékozódás

⁴⁸ Horváth-Száraz 2017 16.p.

⁴⁹ Uo. 16-17.p.

⁵⁰ Uo. 32.p.

⁵¹ Az interjúk és a 2020-as szernap résztvevőinek elmondása alapján; a Mahat szertartás után Száraz György közölte, hogy a medence vize energiákkal van telítve, így bárki hazavihet belőle, ha akar, illetve az esemény utáni napokra javasolta az elmélyülést, meditálást, de szintén kijelentette, hogy nem kötelező (a szerző gyűjtése).

⁵² Lásd VidNap1

⁵³ Száraz 2021 7.p.

fontosságára, hogy ne csak a híreket kövessük, hanem „a háttérben zajló folyamatokról” is informálódjunk.⁵⁴

A járvány kezdetén, Facebook oldaluk tanúsága alapján 2020. március 16-án jelentették be, hogy minden nyilvános rendezvényük elmarad, Naptemplomuk május 17-én nyitotta meg újra kapuit.⁵⁵ Ezután az őszi járványhullámig eseményeiket többé-kevésbé a megszokott módon rendezték meg, bár interjúalanyaim állításai szerint a megszokottnál kevesebben vettek rajtuk részt. E dolgozat írója részt vett a 2020 augusztusi Mahat, Tahat és Merkaba szertartásokon, ahol a résztvevők túlnyomó többsége érdeklődő volt, és első alkalommal járt a rendezvényen, és ahol sem a távolságtartást, sem az érintésmentességet nem alkalmazták igazán, valamint maszkot se viselt senki (bár a várakozás ideje alatt valamivel távolabb ültünk egymástól, és a szertartások a szabadban, illetve a medencében voltak megtartva). 2020 szeptemberétől pedig bevezették – úgy tűnik, tartósan – az online is követhető (tehát voltaképpen hibrid) istentiszteleteket, amelyekre bárki bejelentkezhet e-mailben (itt viszont csak a fő szertartást közvetítik, az utána következő 8 kisebb, egyéni szertartást nem, mivel azokhoz személyes jelenlét szükséges).

Az oltásokról Száraz György egyik videójában általánosságban említi, hogy azok hasznosak⁵⁶, ám ezen kívül sem YouTube-on, sem a blogján vagy Facebook oldalán nem említi őket igazán. Amit viszont kihangsúlyoz, hogy a világ túlságosan a védőoltásoktól várja a megoldást erre a külső válságra, miközben nem foglalkozik a belső válsággal: hogy túlságosan az anyagi világ bűvöletében élünk, félelmeinket és szorongásunkat a bizonytalanság és a tudatlanság táplálja. Emiatt tartja fontosnak, hogy foglalkozzunk többet saját belső állapotunkkal, ismerjük meg a magunkat, tudakozódjunk (ne csak a hírekből, „hanem más forrásokból is”⁵⁷), és tudatosítsuk magunkban, hogy nem ment meg minket a technika: *„Létezik biztonság, csak nem az anyagi világban, (...) nem a telefonod, nem az 5G-s rendszered, stb. által leszel te biztonságban, és nem is biztos, hogy a vakcinától, hanem attól, hogy nem kívül keresed a megoldást az életed főbb kérdéseire, hanem belül akarsz, mondjuk, egy „kis” nagytakarítást végezni.”*⁵⁸ Horváth Zoltán ennél kevésbé finoman fogalmaz⁵⁹,

⁵⁴ Lásd VidNap2

⁵⁵ Forrás: <https://www.facebook.com/napvallas/photos/a.539674872817995/2937259459726179>

⁵⁶ „Nem az olyan hasznos gyógyszerekről lesz szó, mint a védőoltások, vagy antiszérumok, hanem az emberi testet valóban károsító és mérgező szerekről (...)” Lásd VidNap3

⁵⁷ Lásd VidNap2

⁵⁸ Lásd VidNap4

⁵⁹ Fontos megjegyezni, hogy amíg Száraz György csatornája és blogjai főként spiritualitással, asztrológiával és ezotériával, addig Horváth Zoltán műsorai (Enigmák, Ébredések) főként „határtudományos, összeesküvés és rejtély” témákkal foglalkoznak.

amikor arról beszél, hogy az emberek „ébredő” részét is visszavetette a járvány, mert félelemből otthon maradtak: „ez az év most nagyon jól megmutatta, hogy rengeteg ember mondta magáról az utóbbi években, hogy ő felébredt, és őt már a háttérhatalom nem tudja átverni, és ő már nem néz tévét, és ő már nem dől be (nevet) a mainstream média félelemkeltéseinek – ehhez képest, amikor a csapból is az kezdett el folyni, hogy <járvány, sokan betegszenek meg, úristen, mennyi a halott, stb>, az úgy bedaráltta ezeknek az embereknek a nagy részét...”⁶⁰

Interjúk

Katalin nagyjából 12 éve került kapcsolatba a napvallással. Először Horváth Zoltánhoz ment párkapcsolati sorsképelemzésre az akkori párjával, majd elkezdett rendszeresen járni az istentiszteletekre, emellett Zoltánhoz életösztönre⁶¹. Utóbbin azalatt is igyekezett rendszeresen részt venni, amikor kislányával vidékre költöztek, illetve az éves medencés szertartáson⁶² is igyekezett ott lenni, amióta pedig ismét Budapest környékén laknak, ismét jár rendszeresen istentiszteletre is. Nem érzi úgy, hogy ő „belépett volna” a napvallásba⁶³, de teljesen azonosul a gondolkodásmódjukkal, régebben a kislányával együtt mentek, és a keresztlő szertartáson is részt vettek. Lánya immár nem akar járni a rendezvényeikre, így Katalin sem erőlteti, ő maga is akkor megy, amikor tud, de senki nem kéri számon, hogy megy-e, de amikor igen, akkor szívesen fogadják. Kiemeli, hogy a napvallásban semmi sem kötelező, de bármikor, amikor úgy érzi, hogy bármiben elakad, mindig beugrik egy életösztönre, leül a Naptemplom kertjében, vagy részt vesz az istentiszteleten, és ez segít neki visszatalálni az útjára.

Általánosságban nem fél a betegségektől, az alternatív gyógymódokat részesíti előnyben: reflexzónás talpmasszázs, energiakezelések, C- és D-vitamin, Schüssler-sók, egyéb homeopátiás szerek és teák. „Ugyanúgy vészeltük át, mint 5 évvel ezelőtt egy légcsőhurutot, vagy egy hasmenős vírust...”. A lányát is igyekszik ő gyógyítani – mint mondta, ő is rendelkezik öngyógyító képességgel, ezért nem is tulajdonítottak nagyobb jelentőséget a

⁶⁰ Lásd VidNap5

⁶¹ „Az Életösztön hozzásegíti a szertartás résztvevőjét, hogy részévé legyen a Nagy Egésznek és megtalálja benne a maga szerepét és helyét, mivel a test, a lélek és a szellem egyensúlyát hivatott támogatni. Aki havonta kap ebből az energiából, az képessé válhat arra, hogy a testét és az elméjét rendben tudja tartani Így a régi károsodások és a lelki energiák hiányából fakadó aurasérülések újjáépíthetők.” Horváth-Száraz 2017 256.p.

⁶² Valószínűleg a Mahat szertartás, amelynél a résztvevők egy derékig érő vízzel telt medencében állnak

⁶³ Manapság egyre gyakoribb, hogy valaki spirituálisnak, ám nem vallásosnak tartja magát – míg a „spirituális” szót inkább a tanulóhoz, egészséghez, nyitott szellemiséghez és a saját hithez kapcsoljuk, a „vallásos” szót inkább az egyházakhoz, a szűk látókörű emberhez, olyanhoz, aki abban hisz, amit megtanítottak neki – Partridge 48-49.p.

COVID-nak. Voltak betegek, de nem tudja, COVID volt-e, nincsenek beoltva és nem is terveznek oltakozni. A családjukban és ismerőseik között senki nem esett át a COVID-on, bár volt, aki az elején egy hónapig bezárkózott, de egyébként ugyanúgy találkoztak mindenkivel vagy jártak dolgozni, mint addig. Állítása szerint a családjából többeket beoltottak, „és akkor jöttek a jobbnál jobb betegségek”.

A COVID-időszak alatt is ugyanúgy járt a rendezvényekre, amikor lehetett – amikor csak online lehetett, akkor úgy vett részt az istentiszteleten, amikor maszkban lehetett menni, akkor maszkban. Nem vette észre, hogy jelentősen változott volna a programok látogatóinak az összetétele, amely amúgy mindig változó. Másfél-két éve laknak itt újra, ezalatt valamennyire kicserélődtek a résztvevők. Karácsony táján kevesebben jöttek, szernapokon nagyon sokan szoktak lenni, gyakran több turnusban kell rendezni a szertartásokat.

A korlátozások nem érintették Katalin munkáját, lánya örült, hogy nem kell iskolába járnia. Majdnem minden hétvégén jártak kirándulni, „jó volt, mert tudtunk közlekedni is, olesó volt az üzemanyag”. Jónak tartja az online istentisztelet lehetőségét is, úgy gondolja, hogy szükség van rá, hogy minél több emberhez eljusson, hogy fejlődni tudjanak, és hogy ne maradjanak le. Szerinte különösen fontos, hogy egy ilyen időszakban az emberek tudjanak kapcsolódni az égiekhez, és el tudjanak határolódni attól a sok információtól, ami a médiából éri őket: túlzásnak, „színjátéknak” tartja (a COVID-dal kapcsolatos híreket). Szerinte attól függ, ki mennyire van a média befolyása alatt, mit olvas: ő inkább személyiségfejlesztő könyveket szokott, nem néz híradót, TV-t se igazán.

Nóra nem önként jelentkezett az interjúra, hanem Száraz György bízta meg, hogy válaszoljon a kérdéseimre, emiatt a beszélgetésünk is csak a lényegre szorítkozott. Állítása szerint a „kezdetektől” a napvallás papnője, de már előtte is a közösség tagja volt⁶⁴. Jelenleg több szertartást ő tart az istentiszteleteken és a szer-napokon is.

Elmondása szerint a napvallás fő célja az önismeret, önfejlesztés, ezekhez ad szertartásokat, hogy elmélyülhessünk, ebben segít. Van, aki itt „hazaérkezik”, másokat csak az életútjuk egy részén kísérik. Amikor valaki érzi a belső hívást, akkor talál rájuk. Horváth Zoltán sorsképelemzés segítségével meg tudja mondani, hogy valakinek van-e „dolga” a napvallással, esetleg saját közösséget kéne alapítania, valamint, hogy milyen szertartás tartozik az illetőhöz (a napvallás szertartásaiból van, amit többen is tarthatnak, másokra csak 1-1 személy jogosult).

⁶⁴ bár kérdeztem, nem tudott egy körülbelüli dátumot mondani

Elmondta, hogy 2020 márciusában kezdődött a teljes lezárás, akkor pár hónapig egyáltalán nem volt megtartva semmilyen rendezvény⁶⁵, elmaradtak a táborok, szernapok, képzések és az egyiptomi zárandoklat (noha egy kemény mag azt is meg akarta tartani⁶⁶). 2020 őszétől vezették be az online istentiszteleteket, valamint megjelentek Száraz György könyvei hangoskönyvként a voice.hu-n. Az istentiszteletek, szertartások viszont tartósan változtak annyiban, hogy azokat a részeket, ahol személyes kontaktus volt, kivették belőle, és csak az maradt, amit a biztonságos távolságtartással is meg lehet csinálni.

A COVID-időszak mindenki életében változást hozott, a legnehezebben a kezdeti bezártságot élte/élték meg, az volt a meghatározó. Viszont így nagyobb figyelmet fordíthattak a saját belső fejlődésükre. Ő és az egyik felnőtt lánya is átesett a betegségen, de „nem kerített nagyobb feneket a dolognak”, szerinte a hírek eltúlozzák, noha azt elismerte, hogy vannak, akiket rosszabbul érint. Elmondása alapján a közösségből többen átestek rajta, de senkit nem érintett komolyabban, nem hallott olyanról, hogy a közösségen belül adták volna tovább, vagy valaki emiatt bármiféle segítséget kért volna az egyháztól, vagy a közösség tagjaitól.

Ismerősei körében úgy vette észre, hogy aki sokat hallgatta a híreket, az sokkal lehangoltabb volt, ők viszont meg is jegyezték, hogy ő milyen nyugodt. Nincs TV-je, nem hallgat, néz vagy olvas híreket egyáltalán. Ha valami érdekli, akkor annak „utánanézi, rákeres, összehasonlítja és ő eldönti”.

Kovács-Magyar András Szellemi Iskolája

Története

A Kovács-Magyar András alapította Szellemi Iskolát keleti típusú etnopogány mozgalmaként definiálhatjuk (bár tartalmaz New Age elemeket is), amely főként gyógyítással és spirituális oktatással foglalkozik. Wallis tipológiája alapján szintén a világot helyeslő kategóriába sorolom az irányzatot, mert bár elég sok mindennel nem értenek egyet (a tudományokkal, a kormányokkal, a vallásokkal vagy a médiával), mégse zárkóznak el a világtól. Lofland és Richardson besorolása szerint kongregációnak mondható, Beckfordé alapján pedig mentesítőnek.

Módszereikben és hiedelemvilágukban az ősmagyar és az ezoterikus irányzatok elemei keverednek, amely – Kis-Halas Judit tanulmánya szerint – velejárója a gyógyítás kortárs

⁶⁵ Facebook oldaluk tanúsága alapján 2020.03.16-ától minden nyilvános rendezvény elmaradt egészen 2020.05.17-ig

⁶⁶ A 2020 augusztusi szernapon hallott személyes beszámoló alapján júniusban elmaradt, mert sokan félelemből lemondták, és nem volt pénz a szállás és az út kifizetésére.

ezoterikus értelmezésének⁶⁷. Az egykori Ósmagyar Táltos Egyház, későbbi Szellemi Iskola ma már egyrészt gyógyító központként⁶⁸ (az egyén hét „tudatossági szintjével” foglalkozik, ezek felismerését és kezelését, gyógyítását tanítja.)⁶⁹, másrészt egyesületként van bejegyezve, amely egyházi tevékenységet hivatalosan nem, csak kulturális tevékenységet végez⁷⁰. Ugyanakkor alapítójuk, Kovács-Magyar András előadásaiban és könyveiben⁷¹ továbbra is hangsúlyosak a magyar nép történelméről és vallásáról szóló tanítások, bár a hangsúly egyértelműen az alternatív tudományok és gyógyászat (többek között homeopátia, csontkovácsolás, masszázs, rontások és árnyékszemélyiségek⁷² levétele) felé tolódott el⁷³. Bár korábban többen mondták őt csontkovácsnak, gyógyítónak, táltosnak⁷⁴, ő jobban szereti, ha feltalálóként hivatkoznak rá, mióta kifejlesztette a Matrix Drops Computer⁷⁵ nevű berendezést, és a Matrix Drops cseppeket.⁷⁶ Ezen gyógymódok és a módszer hatékonyságát a tudomány nem támasztja alá.

Kovács-Magyar András, saját elmondása szerint, kilenc éves kora óta számtalan természetfeletti élményt élt át, végül huszonéves korában egy súlyos betegség következtében hallott először a föld sugárzásokról, később pedig megismerkedett egy szellemgyógyással is,

⁶⁷ Kis-Halas 2014. 129.p.

⁶⁸ Matrix Drops Kft

⁶⁹ Kovács-Magyar 2015 491-492.p.

⁷⁰ Renaissance Mission Egyesület, „Az egyesület (sic!) célja a régi magyar Táltos kultúra tanainak terjesztése, tanítása, a Táltos kultúra hagyományainak értékeinek megismertetése, ápolása fejlesztése, bővítése az egyesület tagjainak körében. A Táltos kultúra történelmének, kulturális örökségének, hagyományainak megismerése és népszerűsítése (sic!).” <https://birosag.hu/en/civil-szervezetek-nevjegyzek>

⁷¹ Facebook oldalát közel tízezer követik, YouTube csatornáját pedig még annál is többen; több könyv, hangoskönyv és videó található meg az interneten az előadásairól és tanításairól, emellett a fent említett honlapokon kívül még többek között a <https://mxdp.store/>, a <https://masszazs7.hu> vagy a <https://www.matrixdropsfanclub.com> tartozik hozzájuk. Számos honlap több nyelven is elérhető.

⁷² Az eredetileg a pszichológiában használt szakkifejezés jelentése a Szellemi Iskola szóhasználatában: olyan entitás, elhunyt szellem, amely halála után egy élő ember lelkéhez kötődik, és zavart okoz az energiaszintjében, súlyosabb esetben a viselkedését is befolyásolhatja. <https://www.szellemvilag.hu/hirek/szellemi-entitast-ismert-fel-a-matrix-drops-computer>

⁷³ Bár még él a régi, <https://www.szellemvilag.hu> weboldaluk, ott is egyre inkább a Matrix Drops protokollról szóló videók és cikkek kerülnek többségbe, az egykori taltos7.hu és a <http://www.taltos7.ini.hu/> weboldal pedig automatikusan a <https://www.csodalatosgyogyulasok.hu/>-ra irányít át. Az info@szellemvilag.hu emailcímről pedig hibaüzenetet kaptam vissza, már nem él. Lásd még: <https://www.matrixdrops.com/>

⁷⁴ A táltos elnevezést már korábban elhagyta: „Ma már minden bizonyágtétel, és szellemi kapcsolat nélkül többen Táltosnak vallják magukat, mint ahányan méltóak lennének rá.” <https://www.matrixdrops.com/hirek-matrix-drops/kovacs-magyar-andras-ki-o>

⁷⁵ Egy számítógép, amely képes az ember „hét testében” (fizikai, energia-, érzelm-, gondolat-, kapcsolat-, lélek- és szellemtest) fellépő zavarok, problémák felismerésére és jelzésére, ami által a gyógyító személy a megfelelő, személyre szabott kezelést és Matrix Drops cseppekből álló kúrát tud javasolni a páciensnek. Kovács-Magyar 2015 429-430.p.

⁷⁶ Az alábbi videó 2018 júniusában került feltöltésre, a beszélők szerint egy évvel korábban fejlesztette ki Kovács-Magyar András a berendezését, ám a honlapon már 2013-tól vannak beszámolók az alkalmazásáról és sikereiről: Lásd VidKMA1 és <https://www.matrixdropsfanclub.com/protokoll/15/>

ennek következtében állapota rohamosan javulni kezdett.⁷⁷ Állítása szerint miután elsajátította a radiesztezia⁷⁸ és a szellemműtét⁷⁹ ismereteit, majd eljutott a cukorbetegség „szellemi és fizikai kódjainak megfejtéséhez”, már több száz embert sikerült meggyógyítania eddig gyógyíthatatlannak vélt betegségekből – pl. vakság, hallószervi betegségek, gerincproblémák –, szerte a világon (többek között Kanadában, Ausztráliában és az Egyesült Államokban). Végül egy másik, idős gyógyítótól, István bácsitól megismerte a csodát, „amikor valaki technikák nélkül, a legmagasabb, legfinomabb égi csatornákon keresztül kap segítséget” a Jóistentől.⁸⁰

Kidolgozott módszertanát és tanításait több mint négyszázezer ember finom testeinek, auráinak mérésével szerzett tapasztalatai alapján állította össze, a magyarság valódi történelmét pedig isteni kinyilatkoztatások nyomán jegyezte le, melyet feleségével, Ildikóval együtt kaptak meg.⁸¹ Célja, hogy az emberek megnyithassák érzékeiket, öntudatukra ébredjenek – „számára a legfontosabb: mindenki gyógyuljon meg, és a lehető legtöbbet hozza ki az adottságaiból.”⁸² Amennyiben szellemileg már elég fejlett valaki, úgy részt vehet Kovács-Magyar András programjában, amellyel, állítása szerint, akár a sejtjeinket, a biológiai sejt fiatalítás útján testünket is megfiatalíthatjuk.⁸³

Világkép, hitvallás

Elképzelésük alapján a világot az isteni pár teremttette nagyjából 28.000 évvel ezelőtt, majd Nagyboldogasszonyunk madár alakban leszállt a Földre (innét származik a MADÁR-MADAR-MAGYAR nevünk, emellett a dél-amerikai MAYA szintén Anyánk egyenesági leszármazottait jelöli⁸⁴), majd Istenatyánk párdúc alakban csatlakozott hozzá. Anyánk 21 év alatt világra hozta 12 gyermeküket (6 fiút és 6 lányt), önmagát megsokszorozva a Föld

⁷⁷ Kovács-Magyar 2015 9-10.p.

⁷⁸ A radiesztezia egy olyan képesség, amivel az emberek, állatok, tárgyak vagy földrajzi jellemzők által kibocsátott sugárzások érzékelhetők. Eme áltudományos vagy okkult jelenség létezésére nincsenek tudományos bizonyítékok. - <https://en.wikipedia.org/wiki/Radiesthesia> utolsó elérés: 2022.10.01.

⁷⁹ A pszichotronika, vagy szellemsebészet, szellemgyógyászat tudományát Magyarországon ifj. Csontos Vilmos (költő, agronómus, szellemsebész, dipl. parapszichológus) terjesztette el. A parapszichológiából származtatják, gyakorló szerint a fizikai test betegségeit szellemi és/vagy lelki síkról eredezteti – ritkán a fizikai testből íródik át a másik kettőbe –, és ott is gyógyítja (a páciens ekkor meditatív, relaxált állapotban van). Amennyiben a beteg képes és hajlandó szembenézni a lelki vagy szellemi síkon a kiváltó okkal, úgy meggyógyul, a gyógyulás átíródik a fizikai síkra. <https://www.pszichotronika.com/> lásd még: Kis-Halas 2014 132.p.

⁸⁰ Kovács-Magyar 2015 11.p.

⁸¹ Kovács-Magyar 2005 5.p. és 213.p., Kovács-Magyar 2015 6.p.

⁸² <https://www.matrixdrops.com/hu/kovacs-magyar-andras/kovacs-magyar-andras-uj-konyve>

⁸³ <https://www.matrixdrops.com/hu/hirek-matrix-drops/kovacs-magyar-andras-ki-o>

⁸⁴ Kovács-Magyar 2015 50.p. – A magyar-maja szavak társításának elképzelése a 20. század első felében alakult ki egyéb, a magyar, mint ősnyelv tézis bizonyítására tett kísérletekkel együtt. (Szilágyi-Szilárdi 60.p.) Azonban se erre, se a madár-magyar szavak rokonságára nincs tudományos bizonyíték.

különböző pontjain fölnevelte és tanította őket, Atyánk pedig fáraóként uralkodott, majd, amikor a legfiatalabb elérte a 18 éves kort, visszatértek a Mennyebe. A 12 gyermek különleges erőt kapott tőlük, így mélyen tisztelt és elismert gyógyítók, tanítók, vezetők lettek, s a történelem során többször leszülettek a Földre: születési sorrendben és az eddigi, számukra legkedvesebb neveiken: Jézus Urunk, (Szent) Szűz Mária, Attila, Szent Erzsébet, Szent Emese, Szent Margit és Szent Mária Magdala (ikrek), Szent György, Szent Márton, Szent Mátyás, Szent Anna és Szent Nándor. „Ők az étellel teli nőies nők és férfias férfiak. Minden korokban követendő példák, igazodási pontok.”⁸⁵ Kovács-Magyar András 2005-ös könyve az ő fontosabb leszületéseik mentén röviden összefoglalja a világ és főként a magyarság igazi történelmét, hangsúlyozza a fontosabb kulturális és spirituális központokat (pl. a maják, inkák, egyiptomiak, Jeruzsálem, a Pilis, és a spanyolországi Montserrat többször is feltűnnek). A 12 szent gyermekeit a szellemvilág „vonal” jelzővel illeti: közvetlen gyermekük az első vonal, az ő gyermekük már második vonal stb. (Szent Kinga pl. első vonal, Sissy második).⁸⁶ Szilágyi-Szilárdi 2007-ben még azt írták, hogy az Ősmagyar Táltos Egyház szerint az istenhármasságot az Atyaisten, Anyaisten és a Napfiú (Jézus) alkotják,⁸⁷ ám ez a kép mára némileg módosult. Érdekes módon a 2005-ös könyvben az istenpár együtt teremti a világot és nagyjából egyenrangú, és Kovács-Magyar András az utószóban megjegyzi, hogy a „mai anyaszentegyház” el akarta feledtetni az emberiséggel Istenanyánkat, helyette kaptuk az Atya, Fiú, Szentleket⁸⁸ – ám 2015-ös könyvében a következőket olvashatjuk: „Miután az Öregisten távozott a galaxisunkból, (...) megteremtette a fiát, akit szellemben két részre választott. A Jóistenre és a Sátánra, a sötét oldal fejedelmére.” A dualista istenkép (jó és rossz harca) hangsúlyozódik, Istenanyánk teremő szerepe másodlagossá válik: ő az *A legnagyobb titok: az igazság*-ban csak a 37. oldalon jelenik meg először, ám ott is csak említés szintjén, a világ teremtésében való szerepére a könyv csak később tér ki: azt írja, hogy Istenatyánk teremtette Istenanyánkat, és kezdetben a szellemek is kizárólag férfitestet öltöttek.⁸⁹ A sötét oldal tehát nem tud nőket teremteni, ezért a Jóisten által teremtett szellemcsaládok lányait rabolták el fennmaradásuk érdekében,⁹⁰ innen eredeztetni a nőrablásokról szóló mítoszokat.⁹¹ Kovács-Magyar András szerint „A mitológia és a történelem az két külön dolog: a történelmet azt mindig azok írják, akik legyilkolták a hősöket. A mitológia, a mítoszok az pedig a valóság, a

⁸⁵ Kovács-Magyar 2005 7.p.

⁸⁶ Uo. 12.p.

⁸⁷ Szilágyi-Szilárdi 73.p.

⁸⁸ Kovács-Magyar 2005 213.p.

⁸⁹ Kovács-Magyar 2015 46-47.p.

⁹⁰ Uo. 50.p.

⁹¹ Uo. 54.p.

múlnak a valósága. Mi, amiről beszélünk az mitológia, és szentség, amelyet a szentjeink fémjeleznek.”⁹²

Fontos tisztázni a lélek és a szellem közötti különbséget is, mivel Kovács-Magyar András szerint a Biblia és sok távol-keleti vallásban felváltva használják, összemossák a fogalmakat. Tudniillik a lélek, lelkiség egyetlen életre szól, halálunk után letesszük, amikor életünk története hozzáadódik az Akasha-hoz, a világmindenség krónikájához – ezzel szemben a szellem örök, minden leszületés alkalmával tökéletesedik, és magasabb szellemszintre jut (ennek ugyan ellentmond az, hogy az öngyilkosok és a súlyos bűnt elkövetők lelkei az alsóbb világokba kerülnek).⁹³ Azok a lelkek, akik a létközben rádöbbennek, hogy innen lefelé vezet az útjuk, elkeseredésükben gyakran kötődnek emberekhez, tárgyakhoz vagy épületekhez.

Hitélet

Jeles ünnepeik főként a keresztény ünnepek, a magyar szentek ünnepei, a napfordulók, illetve a természeti ünnepek, de vezetőjük kiemeli, hogy a kereszténység eltorzította az eredeti ünnepek (pl. a karácsony és Szent Ivány napja) idejét és tartalmát, így viszont a szentségük is elvész.⁹⁴ Főbb ünnepeik:

- Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony Napja
- Március 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony Napja (Jézus Urunk fogantatásának napja)
- Április 24. Szent György napja: ha ezekben a napokban (D +/-7 nap) Szurdokpüspökiben, Szentkúton és Dobogókőn Szent György vonalak csomópontjába kerülünk, csodálatos gyógyulások tanúi lehetünk. A legerősebb csomópont Dobogókőn a Rám-hegy, ahol a Föld szívcsokrába (sic!) kerülhetünk, amelynek 24-én különösen erős energiája van.
- Június 21. Keresztelő Szent János születésnapja – Szent Ivány Éjszakája (Jánost a szláv nyelvekben Iváynak mondják), az egyik legfontosabb ünnepük, „a tűzkeresztség felvétele.”⁹⁵ Ekkor kerül megrendezésre a hortobágyi tűzönjárás, ahol közelebb kerülhetnek a szentként tisztelt természeti erőkhöz.⁹⁶ Segít helyreállítani a lelket, megtisztít a negatív energiáktól, leperzseli érzelmi sebeinket, szervezetünk energiáit a regenerálódásra és a fejlődésre fordítja.
- Augusztus 15. Nagy Boldogasszony Napja (Isten Anyánk születésnapja)

⁹² Lásd VidKMA2

⁹³ Kovács-Magyar 2015 55.p., valamint VidKMA3

⁹⁴ Lásd VidKMA2, valamint Kovács-Magyar 2015 26.p.

⁹⁵ Kovács-Magyar 2015 149.p.

⁹⁶ <https://www.matrixdropsfancclub.com/nagyvilagi-hirek/tuzonjaras-a-hortobagyon-2019-junius-22>

- Szeptember 24. Fogolyszabadító Boldogasszony Napja, ekkor Szűz Mária, Jézus és a többi szentjeink szellemei különösen hatnak a skizofrének gyógyulására, szellemi befolyás alatt állók és gyógyíthatatlanok estében pedig szentjeink levehetik az ártó szellemeket a megszállottakról.
- November 1. Halottak Napja: gyertyát gyújtanak, a fénnel pedig a halottak szellemeit megidéznek, elbeszélgetnek velük, beszámolnak a család életének alakulásáról; a halottak szentjeinken keresztül eljuttatják a földiek kérését Jézus Urunkhoz, s az égiek segítenek.
- December 21. Jézus Urunk születésnapja, karácsony, Napforduló: Jézus este 7 órakor született.

Kovács-Magyar András és követői számára fontosak a szent helyek, ezek őrzése és megőrzése⁹⁷, valamint az ezekhez való rendszeres zarándoklatok – Szilágyi-Szilárdi szerint ez már az Ősmagyar Táltos Egyház idején is így volt⁹⁸. A Szellemvilág honlapján számtalan kárpát-medencei szent helyről olvashatunk,⁹⁹ ám ezek mellett a szerző említi Mexikót, vagy például a spanyolországi Montserrat hegyei között található kolostort. Természetesen Mircea Eliade nyomán fontos a szent idő is:¹⁰⁰ az ottani energiák térben, időben és intenzitásban is állandóan változnak, emellett Kovács-Magyar András szerint szükség van egy közvetítőre is: tanító, vezető, próféták közvetítik a szellemvilág üzeneteit az embereknek.¹⁰¹ Ezeken a szent helyeken megtartott ünnepeken misztikus folyosók, átjárók léteznek Ég és Föld között, az ott elmondott imák hamarabb meghallgatásra találnak. „Ott a szellemi erő dinamikája jóval meghaladja az emberét, közelebb van az Ég a Földhöz.”¹⁰² Könyveik tanúsága szerint, eme szent helyeken és szertartásaik során időnként jelenésekkel¹⁰³, Eliade kifejezésével epiphániákkal találkozhatnak a hívők: 2000-ben tartott tűzszertartásuk alkalmával például a tűzben jelentek meg alakok¹⁰⁴.

Viszonyuk a tudományokhoz és a COVID-hoz

Ahhoz, hogy megérthessük a Szellemi Iskola viszonyát a COVID járványhoz, először a külvilághoz, a betegségekhez és a tudományhoz való kapcsolatukat kell áttekintenünk. A tudomány szerintük gyakran nem a tudósok közösségét jelenti, hanem egy árnyékszervezetet,

⁹⁷ 2022 nyarán a dömösi Mária jelenés helyet elöntötte az iszap, mint a szentély fenntartói újjáépítették a helyet:

<https://www.szellemvilag.hu/szent-helyek/domos-maria-jelenes-hely-ujjaepitese>

⁹⁸ Szilágyi-Szilárdi 67.p.

⁹⁹ <https://www.szellemvilag.hu/szent-helyek>

¹⁰⁰ Mircea Eliade: A szent és a profán. II. A szent idő és a mítoszok - Profán időtartam és szent idő

¹⁰¹ Kovács-Magyar 2015 26.p.

¹⁰² Uo. 30.p.

¹⁰³ Uo. 183-184.p.

¹⁰⁴ Uo. 149.p., Kovács-Magyar 2015 149.p.

amelynek magas rangú képviselői nem feltétlenül az emberekért, hanem sokszor ellenük dolgoznak – ugyanígy vélekednek a egyházakról és az államokról is; az általuk „elhallgatott, eltorzított” tények és információ az igaz tudás, az Igazság. Kovács-Magyar András ezt így fogalmazta meg: „Én nem vagyok vallásos ember. És nem is hiszem az Istent, hanem tudom.”¹⁰⁵ Felfogásuk talán legjobb összefoglalója a Kovács-Magyar András 2018-as könyvében közölt idézet Michael Ellnertől, egy ismert hipnotizőrtől:

„Csak nézz ránk!

Minden saját maga fonákja, minden a feje tetején áll.

Az orvosok lerombolják az egészséget,

Az ügyvédek lerombolják az igazságszolgáltatást,

Az egyetemek lerombolják az igaz tudást,

A kormányok lerombolják a szabadságot,

A média lerombolja a valós tájékoztatást,

És a vallások lerombolják a szellemiséget.”¹⁰⁶

Az irányzat vezetője hangsúlyozza, hogy a mai ember lelki, szellemi téren alszik ahelyett, hogy tanulna, tevékenykedne. Hagyjuk, hogy a média, a tömegkommunikáció befolyásoljon minket, mert így nem kell gondolkodnunk. „Csodálatos örökségünk van, aminek ismerete megakadályozhatja, hogy bárki hatalmat gyakoroljon fölöttünk.” A szellemvilág példát, utat mutat, hogy szabadon át tudjuk gondolni, hogyan juthatunk előre: önbecsüléssel (önmagunkat, és nemzeti szinten is), álmokkal, cselekvéssel (ne feledjük, nem vagyunk egyedül ezen az úton!)¹⁰⁷ Emiatt is tartja fontosnak, hogy a neki sugallatok útján átadott tudást megossza, hogy az emberek ne tudatlanságban és félelemben (halálfélelemben, istenfélelemben) éljenek, mert akkor befolyásolhatók.¹⁰⁸

Kovács-Magyar András és követői szerint vissza kell térnünk a természetes dolgokhoz, gyógymódokhoz, mivel az emberi civilizáció túlfejlődött, és ez fogja romba dönteni.¹⁰⁹ Meggyőződésük, hogy az emberiség egy része szándékosan, tudatosan, anyagi haszon megszerzése érdekében mérgezi az élővilágot és a földet: a klíma szabályozására geomérnökségi permetet (geoengineering aerosols) szórnak hatalmas repülőkről a mezőgazdaság, és ezáltal a tőzsde kedvező befolyásolása céljából; szándékosan használnak

¹⁰⁵ Lásd VidKMA4

¹⁰⁶ Kovács-Magyar 2018 54.p.

¹⁰⁷ Kovács-Magyar 2005 6.p.

¹⁰⁸ Uo. 6., 12., 16., 213.p.

¹⁰⁹ <https://www.matrixdrops.com/hu/hirek-matrix-drops/kovacs-magyar-andras-ki-o>

ólmot a benzinben alkohol helyett, hogy a szabadalmak révén többet kereshessenek vele.¹¹⁰ Az egyházak, a tudósok és az orvosok érdekből cselekednek, és nem az emberiség javát nézik. Bogár László ezt úgy írja le, hogy a „spirituális mélystruktúra” áll a globális hatalmi erővel szemben, amely minél nagyobb erőforrás felett akar rendelkezni, és „erőforrásnak tekint minden olyan közvetlenül vagy közvetve profit előállítására alkalmas tényezőt, mint az ember, a táj, a természeti erőforrások stb., amelyeket tudatosan megfoszt minden spirituális karakterüktől.”¹¹¹

A szellemi iskola vélekedése szerint ahhoz, hogy az ember elérjen a spirituális fejlődésnek arra a szintjére, hogy képes legyen például az öngyógyításra, mind a hét „testünk”, megnyilvánulási szintünk (fizikai, energia-, érzelmi, gondolati, kapcsolati, lelki és szellemtest) ápolására szükség van. Ha ezek közül bármely testben zavar támad, akkor egy idő után a fizikai testünkre is kivetülhet (betegségek).¹¹² Az orvostudomány csak a fizikai testünkkel foglalkozik, ám a problémát az adott „test” szintjén kell megoldani, ezért fejlesztette ki Kovács-Magyar András a Matrix Drops Computert, amivel „a láthatatlan mérhető, megfogható lett”.

Véleményük szerint az emberi szervezetet csak természetes módszerekkel és anyagokkal lehet az optimális állapotába hozni és szinten tartani: elutasítják a génmódosított élelmiszereket, a védőoltásokat, felhívják a figyelmet az elektroszmog (az elektromos berendezések által kibocsátott elektromágneses sugárzás) elleni védekezésre, a helyes táplálkozásra, fekhelyünk helyes tájolására (ne földsugárzások, vízer, vagy Hartmann-zóna fölött legyen, mert az megbetegít)¹¹³. Állítják, hogy az egészség nem a védőoltásoknak köszönhető, hanem az erős immunrendszernek, amelyet az oltások csak gyengítenek – hitük szerint megsértik szervezetünk autonómiáját, emellett rendkívül mérgező higanyt és nehézfémeket tartalmaznak.¹¹⁴

A homeopátiát¹¹⁵ új és szelíd gyógymódként írják le, melynek működési elve a „kutyaharapást szőrével”, hasonló a hasonló által gyógyíttatik.¹¹⁶ Kovács-Magyar András

¹¹⁰ Lásd VidKMA5

¹¹¹ Bogár Lászlót idézi Bali János in: Sámán sámán hátán 2014 29.p.

¹¹² Kovács-Magyar 2015 11.p.

¹¹³ Kovács-Magyar 2018-as könyve megfelelő fejezetei részletesen leírják ezek hatásait, valamint a javasolt védekezési módszereket (legtöbbjük a Matrix Drops webshopban megvásárolható termék)

¹¹⁴ Kovács-Magyar 2018 87-88.p.

¹¹⁵ „Ma már teljesen túlhaladott, alapjában véve helytelen orvosi irány... Tételeinek főbbjei a következők voltak: A betegség a tisztán szellemi életerő lehangelődésén alapszik és teljesen immateriális természetű. Miután a betegség benső lényege megfoghatatlan, az orvos működése csupán a tünetek megszüntetésére szorítkozhatik. A betegségek gyógyulását nem az <életerő> eszközli, hanem vagy egy önként támadó s az eredeti betegséghez hasonló, de erősebb affekció, vagy az ugyanilyen folyamatot létrehozó homeopátiás eljárás, t. i. előidézése az

többször utalt arra, hogy a történelem során ismert és elterjedt gyógymódról van szó: állítása szerint Mária Magdala korának egyik legeredményesebb homeopátiás gyógyítója volt¹¹⁷, illetve hogy Almási Balogh Pál doktor, Széchenyi és Kossuth orvosa 1831-ben homeopátiával állította meg az Európában dúló kolerajárvány terjedését Magyarországon.¹¹⁸ Emellett hitük szerint a kézrátételes energiaátadást, a szellemektől kapott gyógyító energiák átadását is régóta gyakorolja az emberiség: Szent Erzsébet kézrátétellel gyógyított¹¹⁹, és Szent Margit is kézrátétellel hozza vissza a kútba fulladt apácát az élők közé¹²⁰.

Számukra a betegségek a test információs zavarai, amiket leghatékonyabban tehát az adott zavartípus teremtő energiáival, információival lehet orvosolni. Ezért fejlesztették ki a Matrix Drops cseppeket, amelyek állításuk szerint ezeket a teremtő információkat hordozzák: mivel a víz az egyik legjobb közvetítő anyag, továbbá jól programozható és képes az információ megőrzésére, így alkalmas a teremtő információk szervezetbe juttatására, és így az elhangolódások visszaállítására.¹²¹

Viszonyuk a COVID-járványhoz tehát jelentősen eltér a többi vizsgált mozgalométól: meggyőződésük, hogy akinek az immunrendszere és a finomtestei megfelelő szinten vannak, nem betegednek meg, és határozottan tiltakoznak a COVID-oltások ellen – annál is inkább, mivel Kovács-Magyar András szerint ez a „kísérleti” védőoltás nem csak az oltottak szervezetében okozhat komoly információs zavarokat (főleg a nőket érinti: fejfájás, szédülés, nőgyógyászati gondok, vérzékenység, vérrögzépződés), hanem azoknál is, akinek a környezetében oltott személy van, ugyanis az aurájuk átveheti a tüneteket. Erre a problémára ajánlják a 650-es jelzésű Matrix Drops cseppet, amely speciálisan a koronavírus teremtő információs mintáját tartalmazza, így az autonómia sérülése esetén hasznos (pl. kötelező oltakozás), az esetleges megbetegedés esetén pedig a 692-es számú szériát ajánlják¹²². Kéri, hogy követői ne ítélkezzenek, ne kérdezzék, ki oltott és ki nem, de ha valaki hozzájuk fordul segítségért, akkor segítsenek neki.¹²³ Emellett javasol még pár másik cseppet e tünetek

eredeti betegséghez hasonló, de erősebb, s azt legyőző kóros állapotnak. (...) A gyógyszerek hatása annál erősebb, minél kisebb az adagjok.” Révai10 220.p.

¹¹⁶ Kovács-Magyar 2018 37.p.

¹¹⁷ Kovács-Magyar 2005 33.p., 46.p.

¹¹⁸ Kovács-Magyar 2018 38.p.

¹¹⁹ Kovács-Magyar 2005 81.p.

¹²⁰ Uo. 139.p.

¹²¹ Kovács-Magyar 2018 62.p.

¹²² Lásd: 3-6. kép: 2022 májusában már a kivezető sorozatban szerepeltek a Matrix Drops webshopjában, ám szükség szerint bármikor újraprendelhetőek telefonon vagy emailben (telefonos megkeresés alapján). Mint látható, az üvegcsén az összetevők közül csak a tisztított víz szerepel, az esetleges egyéb hatóanyagokat a kupakra nyomtatott azonosító alapján lehet megkülönböztetni.

¹²³ Lásd VidKMA6

kezelésére: aki oltást kapott, annak a 773-as RNS-zavar elleni, 774-es, DNS információ-zavar elleni és a 764-es grafén információt tartalmazó cseppjeit is ajánlja. Mindezek fényében meglepő, hogy a Facebook kommentek tanúsága alapján volt olyan kurzus, amit két évig, 2022-ig nem tartottak meg¹²⁴ (mivel a honlapjaikon rendszeresen frissítik a kurzusok időpontjait, így nincs lehetőség a korábbi rendezvények visszakeresésére).

Véleményük szerint a mai világban az emberek többségének nincs lélektudata, immár csak a testünket ismerjük igazán. Ám bármilyen gond esetén elbizonytalanodással, betegségekkel reagálunk, így Kovács-Magyar András szerint rendkívül fontos, hogy szert tegyünk magabiztosságra, hogy a vírusjárvány körülötti félelmeket, bizonytalanságokat leküzdhessük (erre utalhat Hefler István is, amikor a félelemben élés helyetti tudatos felkészülésről beszél¹²⁵). Mivel az ember az ismeretlentől fél, fontos, hogy megismerjük önmagunkat, hogy a megfejthetetlen lelki üzeneteket megérthessük. Erre számtalan módszer ismert: álomfejtés, grafológia, tarot, pszichoanalízis, ám a leghatékonyabban állítása szerint a Matrix Drops Computer segítségével kerülhetünk kapcsolatba a szellemünkkel, és ismerhetjük meg a minket érő káros hatásokat. „Az élet értelme röviden a tökéletesedés. A mi Atyánk tökéletes; azt szeretné, hogy a gyermekei is azok legyenek.”¹²⁶

Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyháza

Története

A Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyháza nyugati típusú neopogány egyház, Wallis tipológiája szerint a világot helyeslő irányzat, Lofland és Richardson besorolása alapján kongregáció kategóriába sorolható. Beckford rendszere értelmében leginkább mentesítő, míg a belső kapcsolatrendszere alapján az érdeklődőkkel kliens viszont tart fenn, mivel ők még csak a nyílt programokon és pár képzésen vehetnek részt – a már beavatottak viszont már hajlanak valamennyire a szakértő csoport felé, mivel – legalábbis interjúalanyaim esetén – jól

¹²⁴ Facebook 2022.05.03-i bejegyzés alatti komment: „Két év kihagyás után (covid intézkedések) idén végre megtartható e nagyon izgalmasnak ígérkező (sic!) hétvégi kurzus!”

<https://www.facebook.com/KovacsMagyarAndras/posts/5129800537073631>

¹²⁵ „Koronavírus Stop! Családom és én, félelemben élés helyett a tudatos felkészülést választottuk, mi a prevencióban hiszünk. A koronavírussal szemben első lépésként az immunrendszer támogatása, erősítése végtelenül fontos! Amit a Matrix Drops Protokoll betartásával és a 377-es információs cseppek alkalmazásával érhetünk el. Második lépésként pontosan tájékoztatnunk kell a szervezetünket arról mi is az a koronavírus! Ha úgy tetszik be kell mutatnunk "őket" egymásnak, ezek után az immunrendszerünk azonnal felismeri és megsemmisíti. A koronavírus információs mintája: 692 Matrix Drops Hálásan köszönjük a Matrix Drops kutató csoportnak, hogy félelem helyett továbbra is élhetünk békében, szeretetben!”

<https://www.facebook.com/hefleristvanmatrixdrops/posts/3826547977417815> közzététel: 2020.05.06., utolsó elérés: 2022.10.01.

¹²⁶ Lásd VidKMA3

látható a szoros baráti viszony, ami a közös vallásgyakorlás és barátság eredménye. Bird tipológiája alapján a tagok inkább a tanítvány kategóriába sorolhatóak, mivel nem törekszenek megvilágosodásra, viszont az önmagukban rejlő szent erők és képességek felfedezésére igen, bár ennek célja a természettel való harmonikus együttélés.

Az irányzat az ősi természetkultuszt ötvözi a modern boszorkánysággal és mágiával¹²⁷, önmagát a kereszténység előtti vallások közvetlen folytatásának tartja¹²⁸. Maga a wicca először Gerald B. Gardner írásainak köszönhetően, az 1950-es években vált ismertté Angliában, majd a 60-as évektől Alex Sanders munkássága nyomán egyre népszerűbb lett, végül Raymond Buckland közreműködésével vált ismertté az Egyesült Államokban, és terjedt el még több országban¹²⁹. Magyarországon a Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyházának (a továbbiakban KWHE) megalapítását 1996-ban döntötték el, hogy a vallás követőinek egyenjogúságot biztosítsanak, ám végül csak 1998-ban jegyezték be hivatalosan. A 2011-es egyházügyi törvény következtében jelenleg, mint vallási tevékenységet végző szervezet működnek, vezetőjük Szücs Imre (Arsoloss), aki a fent említett célkitűzések érdekében döntött úgy, hogy vállalja az elnöki posztot, valamint a nyilvánossággal való kapcsolattartást.

Hítvilág

Maga a wicca szó az óangol wicca-wicce „boszorkányságot végző/gyakroló”, illetve a wiccan „boszorkány” kifejezésből származik. Emellett néhányan a wise, „bölc” szóból is eredeztetik (többek között a KWHE is¹³⁰), és magát az irányzatot pedig „Craft of the Wise”, „a bölcsesség mesterségének” hívják.¹³¹

A wicca az Istennő tiszteletére épül, aki a föld, a hold és a termékenység úrnője, ám gyakran párjával, a Szarvakat Viselő Istennel együtt tisztelik, ez a kozmosz kettősségét jelképezi¹³². Mivel természetközeli vallás, szertartásaikat a szabadban végzik – ezeknek fontos része mágia gyakorlása, az évszakhoz tartozó rítusokkal és varázsigékkel. Többségük covenekben (wicca csoportokban), papjaik és papnőik vezetésével közösen végzi a rítusaikat. Ezek alapjául szolgál az Árnyak Könyve, amely kézzel íródott, és a hagyományhoz tartozó varázslatokat és rítusokat, titkos tanításokat és ráolvasásokat tartalmaz.¹³³

¹²⁷ Szilágyi-Szilárdi 42.p.

¹²⁸ Pizza 2009 4.p.

¹²⁹ Mivel jelen dolgozat szempontjából a mozgalom története kevésbé fajsúlyos, a terjedelmi korlátokat figyelembe véve csak a legfontosabb állomásait említem, részletesebben lásd Pizza 2009 55-80.p.

¹³⁰ <https://kwhe.hu/mi-a-wicca>

¹³¹ Pizza 2009 51.p.

¹³² Szilágyi-Szilárdi 42-43.p.

¹³³ Szilágyi-Szilárdi 42-43.p.

Főbb ünnepeik a kelta tradícióra épülnek, a napfordulók, napéjegyenlőségek és a mezőgazdasági éven alapuló fesztiválok¹³⁴:

- Az évkezdő ünnep Samhain (november 1.), a kelta újév napja.
- A téli napfordulókor tartandó a Yule (december 21.), a fény újjászületése.
- Imbolc (február 1.) a megtisztulás és a beavatások ünnepe.
- A tavasz köszöntése, vagyis az Ostara (március 21.).
- A szerelem és az isteni nász ünnepe a Beltane (május 1.).
- A nyári napfordulókor zajlik a Litha (június 21.), a tűz ünnepe.
- A gabona beérését és az aratást köszönti a Lughnasad/Lammas (augusztus 1.).
- Az év utolsó ünnepe a Földanya és a bőség tiszteletére az őszi napéjegyenlőség, a Mabon (szeptember 21.).

Hitélet

Bár a vallás követői általában covenekbe szerveződnek, ennek ellenére a wicca decentralizált vallás, az egyes csoportok csak lazán kapcsolódnak egymáshoz, és a papoknak nincs semmilyen hatalmuk a követők felett¹³⁵. Manapság egyre többen döntenek a magányos vallásgyakorlás mellett, illetve egyes tradíciókban már elfogadják azt is, ha valaki nem egy beavatottól kapta a beavatását, hanem önbeavatást végzett. A KWHE célja, hogy laza szövetséget képezzen a wicca vallás követői között, segítse a covenek és az egyedülálló wiccák kapcsolattartását és fejlődését.¹³⁶

A vallás beavatási fokozatai: avatott, pap/papnő, főpap/főpapnő. A KWHE mindenkit elfogad wicca vallásúnak, aki annak tartja magát. A tagok maradhatnak függetlenek, de szerveződhetnek covenekbe is tudásszintjüknek megfelelően.¹³⁷

Viszonyuk a tudományokhoz és a COVID-hoz

Bár a wicca közösségek meglehetősen lazán kapcsolódnak egymáshoz, közös alap köztük a „Tégy, amit akarsz, de ne árts!” előírás. Emiatt nincs egy hivatalos, egységesen elfogadott véleményük a tudományokról, sem a vírusról, viszont 2020 márciusában a COVID-járvány kitörésével egyből elmaradtak a rendezvényeik, mert, ahogy hangsúlyozták, az emberek

¹³⁴ Szilágyi-Szilárdi 43.p.

¹³⁵ Szilágyi-Szilárdi 45.p.

¹³⁶ <https://kwhe.hu/kwhe/bemutakozas>

¹³⁷ <https://www.kwhe.hu/kwhe/szervezeti-felepites>

egészsége a legfontosabb¹³⁸. Májusban¹³⁹ és júniusban¹⁴⁰ még szintén az online kommunikációra kérték a követőket, augusztusban viszont már élőben is megtartották a Lammas Ünnepet¹⁴¹.

Interjúk

Enikővel, Péterrel és Gáborral beszélgettem – elsősorban Enikővel, de mindnyájan teljes egyetértésben voltak a válaszokat illetően, látszott, hogy már sok éve ugyanannak a közösségnek a tagjai, és nagyon jó a kapcsolatuk egymással – Enikő szavaival élve: „ez egy baráti társaság is közben, ami egy hitrendszeren alapul”. Enikő 17-18 éve jelentkezett az egyháznál egy tanfolyamra, akkor csatlakozott, és az utóbbi 2-3 évben ő tölti be a főpapnői tisztséget. Mivel az egyház maga egy viszonylag kis egyház, és sokan csak nagyon lazán kapcsolódnak hozzá, legfeljebb a nyilvános eseményekre jönnek el, vagy a honlapon írnak nekik, ezért természetesen inkább csak a kemény magot ismerik. Ennek ellenére, amikor megkérdeztem, hogy hogy érzik, hogyan változott a közösség összetétele a COVID-járvány előtthöz képest, azt mondták, hogy az utóbbi két évben inkább tisztult a helyzet: kevesebben vannak most, mint a pandémia előtt, az intenzívebb COVID-időszakban volt, hogy feleannyian jöttek el a fesztiválra, mint azelőtt – viszont akik eljöttek, ők komolyabb érdeklődők voltak.

A Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyházának minden programja ingyenes, de tartanak számos tanfolyamot is, és ha fölkeresik őket, akkor szívesen segítenek – Péter megjegyezte, hogy az előző évben például még egy esküvő megtartására is felkérték az őket. Enikő szerint van, akit nem különösebben vonz maga az egyház, ám segítségért fordulnak hozzájuk, és ők segítenek. Az egyház tagjai nem kértek különösebb segítséget a COVID miatt az egyháztól vagy a közösségtől, bár mivel baráti társaságról van szó, folyamatosan segítik egymást, amiben tudják. Egy rendkívül nyitott és elfogadó közösségnek tartják magukat, aminek az egyetlen alapelve, hogy ne ártsunk senkinek.

A tradíció, a rítusok állításuk szerint nem változtak hosszú távon. A rendezvényeken volt, amikor mindenkin maszk volt, ki volt készítve a kézfertőtlenítő, illetve nagyobb körben,

¹³⁸ Emiatt pl. a Bercano tradíció, amely 2013-ban vált ki a KWHE-ből, még azután se hirdette meg egyből a tanfolyamait, hogy feloldották a korlátozásokat. Lásd Árnay 17/3.

¹³⁹ 2020.05.16-ra a Bercano tradíció online Wiccafé eseményt hirdetett meg, mind a Bercano tradíció, mind a KWHE követőinek: <https://www.facebook.com/events/772390526625649>

¹⁴⁰ A júniusi Litha Ünnepre online kreatív versenyt hirdetett a KWHE, <https://www.kwhe.hu/blog/kreativ-verseny-litha-unnepre>

¹⁴¹ 2020.08.01, KWHE <https://www.facebook.com/events/329381251559849>

távolabb álltak egymástól, és kerültek az egymással való érintkezést, ám mivel a szabadban tartják a legtöbb rendezvényt, ezt könnyű volt megoldani. A szertartások során (a körbeadott kehely helyett) műanyag poharakat használtak¹⁴², Enikő szerint ez még a legutóbbi eseményen is így volt.

Azt mondja, hogy őt személy szerint nem maga a járványhelyzet viselte meg, hanem az emberek zárkózottsága, illetve a pszichés terhelés következtében kialakult sérüléseik. Mivel a munkája során sok emberrel kerül kapcsolatba, ugyanúgy találkozott velük személyesen a korlátozások alatt is, mint azelőtt, eközben ügyelve, hogy minden lehető módon megtegyék a szükséges óvintézkedéseket (ablaknyitás, maszk, kézfertőtlenítő, távolságtartás). A munkája során is azt tapasztalta, hogy kevesebb emberrel találkozott, viszont ők komolyabb érdeklődők voltak – ez azóta 2022 nyarára visszaállt a járvány előtti szintre.

Enikő szerint a közösségben nem érintett senkit komolyabban a COVID, ő maga átesett egy tüdőgyulladásra még 2019 decemberében, de nem tudja, hogy köze lehetett-e a vírusnak, a lánya többször is átesett rajta, de csak enyhébb tünetekkel. Állítása szerint ők mind „magas energiaszinten” vannak, és viszonylag jó gyógyító erővel rendelkeznek (a kézrátételes gyógyítást, a koharit¹⁴³ hozza példának), amiket gyakran használnak is, emellett spirituális társaságként folyamatos tisztítással és (energia)töltéssel foglalkoznak, így úgy gondolja, hogy mentálisan is elég erősek a spirituális fejlettségüknek köszönhetően. „Mi mindannyian gondolkodó, önállóan és eléggé egyedien gondolkodó lények vagyunk, és mindattól függetlenül most lehet, hogy valós problémák vannak a világban, minthogy most is van háború, azt viszont mi döntjük el, hogy mire helyezzük a fókuszot.”

Fontosnak tartják bizonyos szintig elhatárolni magukat a világ eseményeitől: bár vannak olyan dolgok a világban, amik kellemetlenül érintenek embereket, de nem ezekre kell koncentrálni. Kiemelik, hogy náluk senki nem akarja befolyásolni a másik gondolkodását, pl. az egyház iránt érdeklődőknek is először tartanak egy képzést, ahol a világ többi vallásáról tanulnak, és elmondásuk szerint vannak olyanok, akik ekkor jönnek rá, hogy valami más érdekli őket. „Az együtt gondolkodás lényege, hogy hagyjuk egymást külön-külön is gondolkodni.”

Enikő szerint betartják a COVID-előírásokat, de meg kell találni a kellő egyensúlyt, nem lehet túlaggódni. „*Ki lehet dugni az embernek a fejét a paplan alól úgy, hogy azért vigyázunk*

¹⁴² Lásd Kép 7-8

¹⁴³ A **Kozmikus Harmónia Atlantiszi Iskolája**, röviden kohari segítségével a világot alkotó rezgésekkel való kapcsolatunkat erősíthetjük, amely minden létezőt alkot és minden síkon hat ránk. Segítségével elvégezhető egyfajta spirituális operáció, amit az avató nagymester saját képességeire hagyatkozva, a szellemi (nem fizikai) mesterek felügyelete mellett, maga végez kozmikus energia alkalmazásával. <https://kwhe.hu/mi-a-kohari>

magunkra...” Elmondásuk szerint közülük mindenki megkapta a harmadik védőoltást,¹⁴⁴ de nem zárkóztak be teljesen, emellett hisznek az immunitás kialakulásában is (példának felhozza, hogy mint amikor a gyerekek földet esznek).

Eredmények

A napvallásról

Bár a napvallás nem térítő vallás, ám fontosnak tartják az emberek megfelelő informálását, így érdemben reagáltak a járvány kitörésére – egyformán tájékoztatva a követőket a járvánnyal kapcsolatos hivatalos álláspontról, és az összeesküvés-elmélet hívk és ezoterikus irányzatok véleményéről is. Elismerik a vírus létezését, bár nem tartják kiemelten veszélyesnek az emberekre, inkább csak a rizikócsoporthokra. A kötelező (ideiglenes) előírásokon túl ez az időszak pár tartós változást is hozott a szertartások rendjébe, mint az érintésmentes és az online is megtartott istentiszteletek. Ahhoz, hogy az emberek meg tudjanak birkózni a járványhelyzettel, fontosnak tartják a befelé figyelést, elmélyülést, önmagunk fejlesztését, valamint a félelmek leküzdését, amihez elengedhetetlen a hírektől való bizonyos fokú elhatárolódás. Az egészségügyi előírásokat betartották, de úgy érzik, hogy a média eltúlozza a vírus jelentőségét, és bár a védőoltások nem akarnak rosszat, mindenkinek a szabad akaratára bízzák, hogy kéri-e.

A Szellemi Iskoláról

A Szellemi Iskola világfelfogásában hangsúlyos a tudományellenesség és az összeesküvés-elméletek, így, bár hisznek a vírus létezésében és a kötelező előírásokat betartják, „nem hajlandóak félelemben élni” és a szükségesnél jobban bezárkózni. Meggyőződésük, hogy az igazi megoldás a COVID ellen az ember mind a hét „testét”, megnyilvánulási formáját, megfelelően ápolni, és a környezetéből bármilyen ártó körülményt kiszűrni, ebben az esetben nem betegedhetünk meg. A betegség ellen saját Matrix Drops készítményüket ajánlják, az oltásnak pedig a káros hatásait emelik ki, mindazonáltal arra az esetre is van készítményük, amennyiben valaki mégis megkapta a koronavírus elleni védőoltást. Mindezek ellenére a jelek szerint képzéseik hosszabb ideig elmaradtak, párat csak 2022 tavaszán indítottak újra.

A Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyházáról

A wicca vallás természetközpontú, ám követői nem állnak negatívan a tudományhoz sem, és a védőoltások hasznosságát is elismerik. Elfogadják és betartják az óvintézkedéseket, és erre

¹⁴⁴ Az interjút 2022 júniusában vettem fel

követőiket is kéri, nehogy ártsanak embertársaiknak. Szerintük is szükség van bizonyos fokú elhatárolódásra a külvilág negatív híreivel szemben, és fontos befelé figyelni, önmagunkat fejleszteni. A bezártság nem viselte meg őket annyira, sokkal inkább az emberek zárkózottsága, bezárkózása, és aggasztották őket az emberek ez alatt az idő alatt szerzett pszichés sérülései és terhei.

Liturgiájukon csak ideiglenesen módosítottak, amíg szükséges volt, mivel rítusaikat elsősorban a szabadban végzik, így sokkal könnyebb volt betartaniuk a korlátozásokat. A járványidőszak alatt kevesebb érdeklődő jött hozzájuk a különböző eseményekre, ám ők komolyabb szándékkal keresték fel az egyházat. Az egyház tagjai közül nem, de kívülállók közül voltak, akik kértek (és kaptak) tőlük segítséget ebben az időszakban, például esküvő megtartásában.

Fontosnak tartják mások tanítását és az együtt gondolkodást, ám nem akarják befolyásolni az emberek önálló döntéshozatalát és szemléletmódját, inkább segítenek nekik megtalálni a saját útjukat.

Általános megállapítások:

Összességében tehát elmondhatjuk, hogy mivel a vizsgált közösségek nem zárkoznak el a külvilágtól, valamint fontosnak tartják a tagok és általában az emberek jólétét, informálását és oktatását, ezért mindannyian elfogadják a koronavírus létezését, és reagáltak a COVID-helyzet kialakulására – az Ósmagyar Egyház azonban, mivel a vizsgált időszakban nem rendelkezett látható magyarországi közösséggel, nyilvánosan nem foglalt állást ebben a kérdésben. A lezárások alatt csak ideiglenesen nőtt az online aktivitása ezeknek a közösségeknek, mivel alapvetően természetközpontúak, és a "hagyományos" személyes kapcsolattartást és vallásgyakorlást szorgalmazzák. A napvallás mérsékelten, a Szellemi Iskola azonban hangsúlyosan szimpatizál az áltudományokkal és az összeesküvés-elméletekkel, így az ő kommunikációjuk nem felelt meg maradéktalanul az ENSZ és a WHO által közzétett felhívásnak (ti. az álhírek és téves információk elleni fellépésnek). A Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyháza nyíltan nem foglalt állást, ám a tagok elbeszélése alapján egyetértenek a hivatalos szervek álláspontjával mind a vírus, mind a védőoltás kérdésében.

A vírus elleni védekezéshez a kellő, ám nem túlzott körültekintést ajánlja mindhárom egyház (tehát odafigyelést, ám nem teljes bezárkózást), emellett kiemelik az ember öngyógyító képességét, amely segíthet a betegséget legyőzni. Fontos szerintük az egyén mentális egészsége és fejlettségi szintje is, ami a betegség mellett a média által ránk zúdított, túlzott mértékű negatív hírözön káros lelki hatásaitól is véd. Interjúalanyaim közül majdnem mindenkinek volt személyes tapasztalata a COVID-dal, pár embernél komolyabb volt a

lefutása, ennek ellenére nem tartanak a szokásosnál jobban a betegségtől, noha elismerik, hogy mindenkire máshogy hat.

Mindhárom egyház kiemelte, hogy a COVID-időszak alatti negatív információk sokasága az emberekben többek között félelmet, szorongást és depressziót okozott, aminek hatását szintén nem becsülhetjük le. Maga a fizikai megbetegedés ellen a wicca követői elfogadták a védőoltást, míg a Szellemi Iskola a Matrix Drops protokoll hatékonyságát hirdeti. A napvallás vezetője elismeri a védőoltások általában vett pozitív hatását, ám nem foglalt egyértelműen állást sem a COVID vakcinák mellett, sem ellenük, interjúalanyaim pedig inkább a természetes gyógymódokkal szimpatizáltak.

A kezdeti lezárásokat mindenki a befelé fordulás, elmélyedés időszakának élte meg, illetve kijártak a természetbe: a wicca követőinél egyébként is ott végzik a rítusaikat, míg a napvallás és a Szellemi Iskola követői pl. pálos kolostorokat, vagy az irányzat zarándokhelyeit (például a Pilis-hegységet) keresték fel.

A rendelkezésre álló információk alapján a rendezvények szervezésének és lebonyolításának során mindhárom egyház kellő körültekintéssel járt el, az előírásokat betartották, és a lezárások alatt elmaradtak a programjaik, vagy ideiglenesen online szervezték meg őket – a napvallás esetében a mai napig lehetséges részt venni online az istentiszteleteken. Azonban a valós és a közvetített esemény nem egyenértékű egymással – a napvallásnál azért, mert bár a hívó a közvetített rész gyakorlatait otthon is végezheti, a 8 egyéni szertartáson így nem tud részt venni. A wicca esetében a rítusokat hangsúlyosan a szabadban kell végezni, így az itt online megrendezett események nem képezték a liturgia részét, inkább magáról a közösségről szóltak.

A napvallás esetében nincs adat lényeges létszámváltozásról, bár az elején még többen maradtak távol a rendezvényektől – ugyanakkor a lezárások idején többen nézték Száraz György és Horváth Zoltán „igazságkereső” műsorait, akik közül ezek után többen ellátogattak a rendezvényekre is. A wicca követői kevesebb érdeklődőről számoltak be, akik ugyanakkor sokkal komolyabb szándékkal jelentek meg az eseményeiken. A Szellemi Iskoláról nem áll rendelkezésre részvételi adat.

Összegzés

Az első hipotézisemet, mely szerint azok az egyházak, amelyek aktív viszonyt ápolnak a külvilággal, mindenképpen kommunikálni fognak a COVID-járvánnyal kapcsolatban, igazolták a kutatásom eredményei – egyedül az Ósmagyar Egyház nem reagált a vírus

megjelenésére, akiknél nem mutatható ki látható közösség ebben az időszakban. A többi egyház ideiglenesen felfüggesztette, vagy online formában tartotta az eseményeit, később pedig az aktuális szabályok betartásával rendezték meg őket.

A második feltételezésem, mely szerint a kelet-európai etnopogány mozgalmak esetében valószínűbb, hogy negatívabban reagálnak a COVID-dal kapcsolatos hivatalos állami és tudományos álláspontra, szintén helytállónak látszik: a vizsgált irányzatok közül a wicca vallás követőinél nem látszott áltudományos vagy összeesküvés-elmélethez köthető narratíva, és a COVID elleni védőoltásokhoz is ők viszonyultak a legpozitívabban. A napvallás és a Szellemi Iskola keleti típusú etnopogány közösségek, és mindkét irányzatnál láthatóan megjelennek áltudományos, illetve összeesküvés-elméletek.

Harmadik hipotézisem pedig a követők és az érdeklődők létszámának változása – elsősorban növekedése – volt, amire sajnos nem találtam egyértelmű jelet a különböző közösségeknél. A KWHE tagjai arról számoltak be, hogy a járványidőszakban csökkent mind a résztvevők, mind az érdeklődők aránya, a napvallás vezetői pedig egy videójukban utaltak rá, hogy főleg a járvány elején sokan otthon maradtak. Saját tapasztalatom alapján voltak ugyan új érdeklődők, ám nincs viszonyítási alapom, hogy ennek pontos mértékét meghatározzam.

Természetesen ezekből az eredményekből nem vonhatóak le általános érvényű megállapítások akár az adott közösségekről, akár a többi irányzatról. Jelen kutatás pusztán egy betekintést szeretne adni a kortárs neopogány mozgalmak változásaiba a vizsgált időszakban. A jövőben érdemes lenne például kvalitatív kutatás keretei között megvizsgálni az adott irányzatok internetes tevékenységét a megadott időszakban (növekedett-e szignifikánsan az online jelenlétük, több bejegyzést tettek-e közzé, vagy hogy változott az online követők aránya), illetve még több neopogány közösségre kiterjeszteni a vizsgálatot. Bár jelen kutatás kereteibe ennyi fért bele, remélem, e tanulmány képezheti esetleges jövőbeli kutatások alapját.

Bibliográfia

- Andok, M. *Digitális vallás. Az új információs technológiák hatása a vallásokra, vallási közösségekre Magyarországon*. Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022.
- Bali J. „Kortárs ősmagyarok”. *Mítosz és kultúra*. in: Povedák I. - Szilárdi R. szerk.: Sámán sámán hátán. Szeged: SZTE BTK Néprajzi és kulturális Antropológia Tanszék, 2014.
- Barker, E. *New Religious Movements. A Practical Introduction*. London: HMSO, 1992.
- Eliade, M. *A szent és a profán*. <https://ia804600.us.archive.org/29/items/mircea-eliade-os-romenos-latinos-do-oriente-livraria-classica-editora->

[1943_202112/Mircea%20Eliade%20-%20A%20szent%20%C3%A9s%20a%20prof%C3%A1n-Eur%C3%B3pa%20K%C3%B6nyvkiad%C3%B3%20%282009%29.pdf](#)

- Horváth Z. – Száraz Gy. *A magyarok beavatása*. H.n: Nolem Isie, 2015.
- Hubbes L. A. *Új magyar mitológia?* in: Povedák I. - Szilárdi R. szerk.: Sámán sámán hátán. Szeged: SZTE BTK Néprajzi és kulturális Antropológia Tanszék, 2014.
- Idler, E. et al. *Narratives and counter-narratives in religious responses to COVID-19: A computational text analysis*. Atlanta: Center for the Study of Law and Religion, Emory University, 2022.
<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0262905>
- Kapitány Á. – Kapitány G. *Az összeesküvés-elméletek néhány szocio-kulturális összetevője*. In: Tapasztalatból hallottam... Alternatív világgépek, összeesküvés-elméletek társadalomtudományi elemzése. Szeged: Innovariant Nyomdaipari Kft, 2018.
- Kis-Halas J. *A táltos és az emberi lét hét szintje*. in: Povedák I. - Szilárdi R. szerk.: Sámán sámán hátán. Szeged: SZTE BTK Néprajzi és kulturális Antropológia Tanszék, 2014.
- Kovács-Magyar A. *A képzeletet csak a valóság múlja felül. Magyar szentjeink, a szellemi szabadság harcossai*. H.n: Energia Gyógyító Központ Kft./Konturs Nyomdaipari Kft, 2005.
- Kovács-Magyar A. *A legnagyobb titok: az igazság. Szellemi sugallatokra előkerült megdöbbentő tények*. H.n: M-Érték Kft, 2015.
- Kovács-Magyar A. *A gyógyíthatatlannak tűnő betegségek megelőzésének és megoldásának kódjai. A teremtő információt hordozó Matrix Drops*. H.n: Konturs Nyomdaipari Kft, 2018.
- LaMort, S. „Az olvasóhoz”. In: *Árnyak magazin*. 3. szám, 2020.
<https://www.arnyvmagazin.hu/pdf/arnyak17.3.pdf>
- Lewis, J. R.: *The Oxford handbook of New Religious Movements*. Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Mason, J. *Kvalitatív kutatás*. Budapest: Jászöveg Műhely Kiadó, 2005.
- Park, Chris C. *Sacred worlds, An introduction to geography and religion*. New York: Taylor & Francis e-Library, 2003.
http://www.google.com/books?id=NsIzwBRdmFoC&lpg=PR9&ots=YPn_FNLJJ2&dq=park%20sacred%20worlds&lr&hl=hu&pg=PA1#v=onepage&q&f=false
- Partridge, Christopher. *The Re-Enchantment of the West*. London, T&T Clark International, 2004.
- Pizza, M. – Lewis, J. R. (szerk): *Handbook of contemporary paganism*. (Brill handbooks on contemporary religion #2) Leiden-Boston: Koninklijke Brill NV, 2009.
- Povedák I. *Láthatatlan határok*. in: Povedák I. - Szilárdi R. szerk.: Sámán sámán hátán. Szeged: SZTE BTK Néprajzi és kulturális Antropológia Tanszék, 2014.
- Povedák I. *A szerzetes és a fehér Táltos*. In: Jakab A. Zs. – Kinda I. Aranykapu. Tanulmányok Pozsony Ferenc tiszteletére. Kolozsvár: GLORIA és IDEA nyomda, 2015.
<https://www.academia.edu/14260269>
- Révai Nagy Lexikona X. kötet, 1914. <https://mek.oszk.hu/06700/06758/pdf/revai10.pdf>

- Stokes, J. *A média- és kultúrakutatás gyakorlata*. Budapest-Pécs: Gondolat kiadó, 2008.
<https://www.scribd.com/doc/224052493/Stokes-Jane-A-Media-Es-Kulturakutatas-Gyakorlata>
- Strmiska, Michael F. *Modern Paganism in World Cultures*. Santa Barbara, ABC-CLIO Inc, 2005.
- Száraz Gy. *A szeretet alkímiája*. H.n: Lóczi és Társa Nyomdaipari Kft, 2021.
- Szilágyi T. – Szilárdi R. *Istenek ébredése*. Szeged: JatePress, 2007.
- Szilárdi R. *A magyar kortárs pogány narratívumok nemzeti identitáskonstrukciói*. in: Povedák I. - Szilárdi R. szerk.: Sámán sámán hátán. Szeged: SZTE BTK Néprajzi és kulturális Antropológia Tanszék, 2014.
- Török P. *ÉS (a)mikor destruktívak?* Budapest: SE Mentálhigiéné Int.: Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány: HÍD Alapítvány, 2007.
- Török P. *A vallási entitások tipologizálása és alkalmazása a magyar helyzetre*. In: Máté-Tóth A. (szerk): Vallásosság változatok. Vallási sokféleség Magyarországon. Szeged: JATEPress 2008.

Felhasznált videók jegyzéke

Az internetes tartalmak utolsó elérési dátuma egységesen 2022.10.27.

VidNap1: Miért áll egymással közeli kapcsolatban az összeesküvéselmélet és a spiritualitás?
 2019.01.06. <https://www.youtube.com/watch?v=95PMU8d5giY&t=4s>

VidNap2: A koronavírus-világjárvány mögötti valóságszintek leleplezése (2. rész)
 2020.03.26. https://www.youtube.com/watch?v=4AVvBhFLT_8

VidNap3: Emberi mérgeink
 2021.12.03. <https://www.youtube.com/watch?v=iNW9DrIRvps>

VidNap4: Ébredések - Ébredj fel!
 2020.10.11. <https://www.youtube.com/watch?v=LvED7xFo0wI>

VidNap5: Ébredések - Az elvek olyanok, mint a fíng
 2020.10.18. https://www.youtube.com/watch?v=n_iz7m5nwsw&t=0s

VidKMA1: Kovács–Magyar András - A tudat mátrixa - portré
 2018.06.04. <https://www.youtube.com/watch?v=3unYNIW8izE>

VidKMA2: Kovács–Magyar András: Szent helyek - szent idők
2020.12.05. https://www.youtube.com/watch?v=BO-poYXZ_-Q

VidKMA3: Kovács–Magyar András: Szellem szinten egyéniség, fizikai szinten személyiség -
Túlélőkészletünk M I.
2022.02.12. <https://www.youtube.com/watch?v=gRiLKXxAt6E>

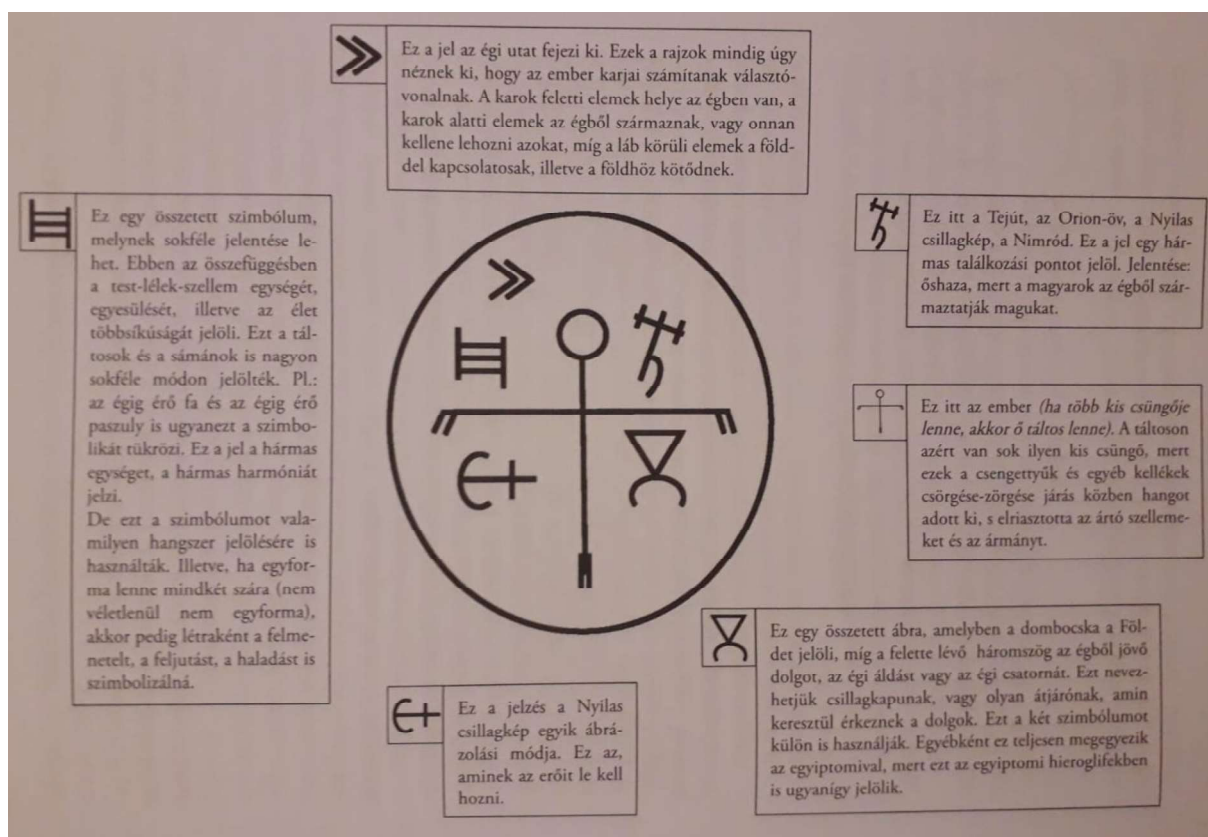
VidKMA4: Kovács–Magyar András: Jövőbeli kilátásainkról - Matrix Drops Computer -
Túlélőkészletünk Matrixa 6.
2022.03.13. <https://www.youtube.com/watch?v=OKimiaGsf8Q>

VidKMA5: A titokról fellebben a fátyol - Elszabadult szellemek VII/3. - Kovács-Magyar
András filmje -
2021.01.15. <https://www.facebook.com/226703797383354/videos/953456881852776>

VidKMA6: Kovács–Magyar András: Oltás és/vagy oltalmazás - Túlélőkészletünk Matrixa 8.
2022.03.31. <https://youtu.be/JzEcgrgeQY4>

Képek jegyzéke

Kép2: az aura energia-felvevő képességének javítására szolgáló szertartáshoz használt
szimbólum a napvallásban és magyarázata (forrás: Beavatás 171.p.)

Kép3: A koronavírus elleni Matrix Drops sorozat 2022 májusában már a kivezető sorozatok között szerepelt a Matrix Drops webshopjában – 2022.05.12. A szerző saját felvétele

https://webshop.matrixdrops.com/?id=8d5a9556bfd74f239407a8743874f1cf&p=termeklap&nk=0&tkod=3515

WEBSHOP

Főoldal Regisztráció Katalógus Szállítási feltételek Adatvédelem ÁSZF Kapcsolat

Keresés...

Kategóriák

Matrix Drops katalógus

Matrix Drops

- Komplex információk
- Családi gondok halmozódása esetén
- Megyelejev elemek és vegyületek információi
- Vitaminok
- Várandósság és női gondok esetén
- Drágakövek és csillagjegyek
- Egyéb
- Kivezető sorozatok

Autonómia megsértése esetén

Baktériumok által okozott információzavarok esetén

Paraziták által okozott információzavarok esetén

Gombák által okozott információzavarok esetén

Nehézfém túlterheltség esetén

Vírusok által okozott

692. Koronavírus fertőzés háttérében meghúzódo információzavar feloldására sorozat

Webáruház » Matrix Drops » Kivezető sorozatok » Vírusok által okozott információzavarok feloldására »

Az információzavarok feloldására 5 különböző jelzésű: **S. F. P. K. L. Matrix Drops (MD)** minta van segítségül. Az információzavarok feloldását támogató **kúra ideje: 3 hónap.** A csomag tartalma: 3db 10 ml és további 9db 50ml ürtartalmú Matrix Drops készítmények.

Bruttó: **39 000 Ft / db**

1

Rendelhető

Kosár

A kosár jelenleg üres!

Bejelentkezés

E-mail cím

Jelszó

Bejelentkezés

Újdonságok

Body Lotion (szőlőmag olajjal)

19 500 Ft / db

Kép4-5: Matrix Drops cseppek a koronavírus fertőzés háttérében meghúzóódó információzavar feloldására (elől- és felülnézet), tetején a sorszámmal – 2022.05.14. A szerző saját felvétele

Kép6: Matrix Drops cseppek a koronavírus fertőzés háttérében meghúzóódó információzavar feloldására (hátnézet) – 2022.05.14. A szerző saját felvétele

Kép7: Ostara Ünnepe (2022.03.21.) szertartásának kellékei, műanyag poharakkal – a KWHE felvétele, az ő engedélyükkel publikálva:

Kép8: Litha fesztivál (2022.06.19.) szertartásának kellékei – a KWHE felvétele, az ő engedélyükkel publikálva:

Függelék

Függ1: a közösségek vezetőinek küldött email:

Tisztelt VALLÁS VEZETŐJE!

Eidenpenz Zsófia vagyok, a Károli Gáspár Református Egyetem végzős szabadbölcsház alapszakos hallgatója. Szakdolgozatomban a magyarországi kisegyházak, vallási közösségek és a koronavírus-járvány kapcsolatát szeretném vizsgálni, hogy valós képet adhassak az elmúlt két évben hazánkban végbement változásokról.

Ebben kérném az Ön/Önök segítségét: kutatásomhoz szeretnék rövid interjúkat készíteni Önnel, és lehetőleg több hívő, illetve beavatott személlyel az egyházuk követői közül, természetesen kizárólag az Ön jóváhagyásával, a következő témákban:

- Hogyan érintette Önöket a COVID-járvány megjelenése Magyarországon, illetve az ezzel

kapcsolatos lezárások, korlátozások az elmúlt két évben? (mind egyéni, mind közösségi szinten)

- Milyen segítséget nyújtott ebben Önöknek az egyház, illetve a közösség támogatása?

- Ezalatt az idő alatt változott-e Önöknél a vallási élet, a képzések, rítusok gyakorlása, összejövetelek vagy szertartások módja, és ha igen, hogyan? Pl. milyen intézkedéseket, előírásokat vezettek be, ideiglenesen vagy tartósan?

Nagy megtiszteltetés lenne, ha az EGYHÁZ NEVE-t is bevehetném a kutatásomba, mivel eddig sajnálatos módon kevés ilyen jellegű kutatás készült. Ezért is lenne különösen nagy segítség az Önök együttműködése, ami nélkül ez a dolgozat nem tudna teljes képet adni.

Szeretném hangsúlyozni, hogy kutatásomban nem óhajtok semmiféle teológiai vagy filozófiai kérdésre kitérni, kizárólag a fent említett témákkal foglalkozom.

Ha nyitottak a kutatásban való részvételre, kérem jelezzék, hogy mikor tudnánk a részleteket megbeszélni – amennyiben a közeli jövőben tartanak nyílt közösségi eseményt, és lenne rá lehetőség, akkor az lenne a legjobb, ha ott személyesen is be tudnék mutatkozni és megismerhetnénk egymást.

Válaszát, segítségét előre is nagyon köszönöm!

Tisztelettel:

Függ2: Az interjú kérdései:

- Beleegyezik-e, hogy fölvegyem a beszélgetést? Kizárólag saját használatra, amíg a leírat elkészül, és utána azonnal törlöm.

- Milyen módon tartozik a közösséghez és mióta? Mennyi ideje tölti be az aktuális pozícióját?

- Hogy érzi, milyen volt ez a közösség a COVID-járvány kitöréséig? Miben változott azóta? (pl. közösség összetétele)

- Hogy érzi, változtak-e a tradíciók, istentiszteletek, táborok stb. azóta? Ha igen, miben? Mi a véleménye a változásról?

- Önt személy szerint hogyan érintette a járvány kitörése és az azzal kapcsolatos korlátozások? Volt-e érintett a családjában, vagy közeli ismeretségi körében?

- Segített-e Önnek az egyház és a vallás ebben az időszakban? Ha igen, hogyan?

- *Kért-e Öntől vagy nyújtott-e Önnek bármilyen (lelki, szellemi, anyagi) segítséget a közösség, vagy akár az egyház ezeknek megoldásában? Történt-e ilyesmi esetleg az egyház egy másik érintett tagjával?*
- *A járvány kitörése óta sok ellentétes hír, híresztelés jelent meg a médiában – mi volt az Önök reakciója, hogyan védekeztek ezek ellen? Kitől, honnét szoktak tájékozódni?*